

OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

ВИДАЄ
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

Жовтень

9

October
1957

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня

Листування й передплату висилати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Річна передплата у Злучених Держав
Америки \$3.00

Річна передплата в Канаді \$3.00

Річна передплата в Англії 1¼ ф. ст.

Річна передплата в Австралії 1½ ф. ст.

Річна передплата у Франції . 900 фр.

Поодинокое число 35 центів

Зміст:

Молодь у повчальному змаганні

Л. Бурачинська: У століття однієї
збірки

І. Левицька: Криця і сміх

Ювілейна Пластива Зустріч

Салатка Руті: До місяця преси

С. Парфанович: Чи є причина до
образи?

М. Калитовська: Мистецтво на самоті

Л. Б.: Жива спадщина

В Українському Городі Культури

І. Пав.: ЛУКЖ перед новими завдан-
нями

Л. Гаєвська-Денес: Оберігаймо

Для Енциклопедії Українознавства

Р. Коцик: Жовтень у городі

На полуденок (ланч)

Тітка Христина: Як водиться?

Що варити й пекти?

Вишивана суконка

О. Кобець: Хто пташці життя вря-
тував?

П. Кізко: Яблунька

Сак-Сак: Домашня помішниця

Вуйко Квак: Із життя тварин

Вісті з Централі

При громадській роботі

Д. Ярославська: Її Нью-Йорк

На обгортці світлина співачки Ії Ма-
цюк, що починає концертне турне
в ЗДА

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК
Вашій приятельці —
це ПЕРЕДПЛАТА

„НАШОГО ЖИТТЯ“!

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
of America \$3.00 per year, half year
\$1.75. Subscription in Canada \$3.00
per year, half year \$1.75. Subscription
In England 1¼ pound sterling, per
year. Subscription in Australia 1½
pound sterling per year. Subscription
in France 900 francs, per year.
Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.
Single copy 35c

ПРЕДСТАВНИЦТВА „НАШОГО ЖИТТЯ“

КАНАДА:

Mrs. Olga Lukomska
14386 Park Dr.
Edmonton, Alta.
Canada

Mrs. Lewka Romanuk
1252 Broadview
Toronto, Ont.
Canada

ФРАНЦІЯ:

Mme. Anna Pasternak
16, rue de 5 Diamants
Paris 13e
France

АНГЛІЯ:

Mrs. Vira Smereka
36, Temple St.
Heaton, Bradford Yerks.

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

У 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ
КНЯГИНИ ОЛЬГИ
придбайте книжку
о. д-ра І. Нагаєвського
Рівноапостольна
Свята Ольга
Історичний нарис
Вийшов накладом Союзу
Українок Америки
Ціна \$1 разом з пересилкою.
Замовляти в Централі СУА

ДО ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ „НАШОГО ЖИТТЯ“

Передплатниці, що прислали пе-
редплату, дивуються нераз, що їх
вплата не зараз відмічена на ад-
ресі.

Повідомляємо оцим, як і нераз
перед тим, що оці відмічення влат
при адресах друкарня переводить
раз на три місяці. Отже прохаємо
не тривожитись, коли вплата не
відмічена зараз слідуючого місяця.

* * *

Передплатниці, що змінюють
мешкання, прохаємо повідомляти
в час про зміну своєї адреси й до-
лучити 10 ц. Пізніші повідомлення
наражують адміністрацію на втра-
ту, бо число дуже часто пропадає.

Куховарські зшитки
ОВОЧІ й ГОРОДИНА
Упорядкувала Н. Костецька
Ціна зшитка 60 ц.

Квітові декорації

на

ВЕСІЛЛЯ

й

БЕНКЕТИ

переводить

Крамниця Квітів

І. Рожанковської

45 E. 7th Street

NEW YORK 3, N. Y.

Tel. SP 7-1079

Запнумеруйте собі
цікавий ілюстрований
тижневик

Вільне Слово

На бажання висилаємо без-
коштовно кілька зразкових
примірників.

Річна передплата — \$5.00

Адреса для замовлень:

“VILNE SLOVO”

15 Neerawa Ave., Toronto 3
Ontario, Canada

Молодь у повчальному змаганні

Плекатиму силу і тіла, і духа,
Щоб нарід мій вольний,
могутній повстав.

(Гасло Пластового Ювілею)

Гасло, видвигнене проводом Пласту для підготовки ювілейних святкувань з великою користю могли б примінити у своїй праці всі інші організації молоді. Коли слідкувати за їхньою працею в 1957 р., то саме при кінці вакацій відбулись їхні концепції чи здвиги, на яких наглядно показалося оце плекання сили тіла й духа — у різній формі та площині. Започаткували це ювілеєм УНО Молоді Українські Націоналісти (МУН), що вивели спів, хори й танки, але найбільші осяги мав на своїй ювілейній зустрічі Пласт. Не бракувало його на конвенції Ліги Української Молоді Північної Америки, на здвизі Спілки Української Молоді Америки та на конвенції Об'єднання Української Демократичної Молоді.

І наша велика турбота за збереження молоді та зацікавлення її українською проблематикою може бути дещо злагіднена цими позитивними явищами. Зорганізована молодь працює, плакає цю силу тіла і духа, готується і гартується.

Дуже важною є тематика праці, якою захоплюється молодь,

час підготовки та активна участь в проводу в допомозі матеріалами-вказівками для шукання джерел та контролі самої роботи. Бачимо це дуже послідовно у підготові до пластового ювілею. Щасливо підшуканий клич мандрівки областями України та в висліді створення живої карти України на Ювілейній Зустрічі, розворушив усю пластову молодь ЗДА й Канади, а навіть по інших заокеанських поселеннях. Рік часу був вистачальним речинцем для виконання цієї пластової гри, яка показала дуже повчальною для самих учасників, але не менш корисною і для широкого загалу, який також напевне не мандрував усіми областями України, не знав їх побуту, питоменностей та зразків культури. Це успішний засіб зацікавлення молоді проблематикою далекої, але рідної землі. При цьому запал молоді у цій мандрівці обняв велику пластову сімю батьків і близьких, які втягнулись у неї, щоб допомогти дітям у цьому шляхетному змаганні. І це також неабиякий позитив, бо матері, які старались про одяг або вишивку даної області, напевне зятялять її особливості та цікавитись будуть нею даліше нарівні з донею чи сином.

Це той поновлений звязок із призабувшою вже Батьківщиною,

це віднова приречення, що „для неї все“. А для молоді це великий фактор у поборованні душевної меншеартости та захопленні блиском чужого довкілля. Оця пластова гра — мандрівка землями України — збагатить душу молоді пізнанням реальної дійсности, її духової й матеріальної культури, цікавого побуту та етнографічних елементів у виді зразків народного мистецтва, якими сміло похвалитись може перед товаришамі-чужинцями. Оця мандрівка мусять зродити дійсну, реальну любов до України, збудить національну гордість та любов до всього рідного.

Союз Українок Америки вже в початках свого існування звернув увагу на плекання народного мистецтва так у Централі, як і в своїх Відділах. Це намагання завершилось придбанням гарної етнографічної збірки, що розгортається тепер у Музей. Журнал „Наше Життя“ провадить постійну частину народніх вишивок із кольоровими таблицями взорів і подає зразки народного вбрання.

Отже у висліді США може піддержати це намагання нашої молоді своїм досвідом й засобами. Треба тільки провадити його даліше й розвивати згідно з потребами і пляном.

* * *

Твердий і глибокий був сон.
А коли він уранці скінчився
І я повернулась в полон
Щоденних турбот — помисли,
Подумай, які чужі,
Безсили й малі вони стали!
Співають, сміються в душі
Снів голоси-криштали.
Зажурена вчора була,
А чим, тепер не вгадаю.
Чому б не почати знова
Роботу земну, безкраю?

* * *

Прости мені мій бідний сумнів.
Я знову брата ізлякалась.
Прости, що посміхом і глумом
Душа, що любиш ти, здавалась.
Мені так соромно за сумнів.
Мені так боляче . . . я бачу
Не те, що мріялось у думках
І не прощаю. Це невдача.
Ти сотворив його з любовію.
А хтось недобрий лихо сіяв.
Тут на землі він не надовго
І самотній, і без надії.

* * *

В небі хмари плывуть з хоругвами,
Йду до праці, що повна розмовами
З далеких світів, не наших.
Заглядають в підземки пащу.

Золотить її — глянь, мов соняшник,
Промінь сонця з небесного ложа.
Досить горя на день сьогоднішній,
А майбутнє в долоні Божій.

На актуальні теми

Значення Окружних З'їздів СУА

Речинці Окружних З'їздів уже проголошені й підготовка до них уже закінчується. Та саме на часі пригадати, яке значення їх для нашої організації. Які їх завдання для низових клітин даної округи? Яких успіхів треба сподіватись?

По довшому літньому відпочинку оживає праця в наших клітинах і треба її докладно спланувати. У минулому році Окр. З'їзди видвинули клич — 500 нових членок у кожній округі! Відділи стали працювати над тим. У журналі йдуть тепер піврічні підчислення цього змагу. Успіх покищо невеликий, бо виказує около 50 членок у кожній округі. Але це тільки початок. Вже продумують членки над способами, як найкраще приєднати, як заохотити жіноцтво до членства в СУА. А це вже є крок вперед, що дасть свій вислід.

Що принесе нам тепер Окружний З'їзд? Цього не можемо наперед сказати. Головне, що собі треба зясувати — це те, що Окр. З'їзд — це мала Конвенція в округі, це навязання ближчого зв'язку з Централєю, це виміна думок і плянів на майбутнє, це кузня, де

родяться проекти і вичувається настрої і бажання членства. Тому наші Відділи повинні дуже серйозно підійти до Окр. З'їздів.

На всіх Окр. З'їздах буде відпоручниця Централі, яка зясує наші організаційні завдання. До того потребуємо тісної співпраці Відділів, бо кожна округа окрім загальних, має ще свої спеціальні проблеми, які треба на З'їзді навітрити, вяснити чи розв'язати.

Конвенція буває що три роки. Беруть у ній участь тільки делегатки Відділів, що складають підсумки з проробленої праці та пляни на майбутнє. Окружні З'їзди дають можливість висказатись більшій кількості членства. Централя не бажає накидати своєї думки, а хоче співучасті членства у творенні напрямних. А Окр. З'їзди є прекрасною нагодою для видвиження нових ідей чи методів праці.

От наприклад — завважимо деяке послаблення праці у давніх Відділах, що не мають припливу молодих, працездатних сил. А ці Відділи може найбільше щирі та віддані ідеї СУА, бо були співтворцями його та розгортали його пра-

цю. Але вік робить своє, а Централя не має змоги піклуватись кожним зокрема. Ось найближче завдання для Окр. З'їздів розглянути цю проблему.

Та й взагалі кидаємо клич — скріпити себе внутрішньо! Не тільки здобувати нових членок, але навітрити всюди працю, що була б кожній по силам. Площина нашої організаційної праці дуже широка, багата змістом і може напевне рахуватись із гарним успіхом. Треба тільки зясувати собі наш духовий зв'язок із Централєю, що приносить нам нові кличі й завдання. Не вимагаємо надто багато, бо кожен Відділ, кожна округа має ще й зобов'язання супроти власної громади. Одначе за старою приповідкою „ближча сорочка, ніж кожух“ поглиблюймо працю в нашій організації, будьмо щирі й обов'язкові супроти неї, виконуймо хоч невеличке завдання, але з серцем і душею!

Тоді вже це одне піднесе нашу організацію і ми не тільки зростемо чисельно, але й скріпимось духово. І зможемо діяти в ім'я тих 500 геройських жінок, що сміло пішли назустріч большевицьким танкам, щоб урятувати друзів.

У століття однієї збірки

З приводу ювілею „Народніх оповідань“ Марка Вовчка

У цьому році думки наші повертаються в бік великої жінки, що осяяла наше Відродження. Проминуло 100 літ від появи її першої книжки „Народні оповідання“ у 1857 р., що розворушили цілий тодішній світ.

Ще й сьогодні, читаючи ці її перші оповідання, потрясають вони читача. Це відомі всім „Сестра“, „Козачка“, „Одарка“, „Чумака“, „Сон“, „Панська воля“, „Викуп“, „Свекруха“, „Знай, лясше“, „Максим Гримач“, „Данило Гурч“ Привабливі постаті, глибина переживань, майстерні засоби і чудова мова діють із віддалі 100 літ.

Марії Марковичевій було 23 роки, коли цей томик появилася. Який був життєвий шлях, що провів молоду дівчину через дівочий пансіон у Харкові, багатий дім тітки-поміщиці в Орлі до побуту селян-кріпаків на Україні? Про дитинство й юність письменниці можна тільки догадуватись із її життєпису та деяких повістей. Вона було затінене сирітством, бо її мати одружилася удруге. І коли вона в салоні своєї тітки зустріла молодого засланця Опанаса Марковича, то зрозуміло, що їх щось наблизило до себе. Опанаса Марковича заслано до Орла за участь у Кирило-Методіївському братстві і це одне вже придало йому певного значення в очах молодій дівчині. А вона, вдумлива молода красуня, що проживала скромно, як убога родичка в багатому домі, ближча була йому душею, як усе провінціальне, поміщицьке товариство.

У 1851 р. вони подружились. Опанасу Марковичу дозволено повернутись на Україну і молоде подружжя поселилось у Чернігові, де Маркович став коректором у „Черниговских Губернских Ведомостях“. Ще перед тим Марія Олександрівна увійшла в світ ідей свого чоловіка. Здійснення мрій Кирило-Методіївців обірвала різко рука жандарма. Але зацікавлення життям народу, його духовим багатством і проблемами жи-

ло й розвивалось. Коли Марія Олександрівна пізнала друзів свого чоловіка, і в їхніх дискусіях ще яскравіше виступили перед нею їх прагнення.

У Чернігові Опанас Маркович почав збирати фольклорні матеріали, записуючи пісні, приказки, перекази, обряди. У цьому допомагала йому молода дружина. Це й уперше зблизило її з українським селом, показало його духову культуру. За вказівками чоловіка вона записувала, слухала, випитувала. У 1853 р. Марковичі переїхали до Києва, де круг їх знайомих поширився. Тут знову продовжували збирання матеріалів від прочан та приїзжих. Сліди їх праці бачимо у збірнику „Народних южно-русских песен“ Амвросія Метлинського, якому вони передали декілька пісень.

Як глибоко мусіла вразити душу молодой жінки краса цього фольклору! Розмах народньої пісні, що в ній виливаються почування, досвід приказки, що в ній блистять народня мудрість і жива уява, що мерехтить у народньому переказі. А все це змальоване живою, народньою мовою, що знає стільки відтінків і форм!

Правда, особисте життя Марковичів затінила тоді одна подія: народилася і скоро померла в них донечка. Це струснуло вразливою душею молодой матері, але й поглибило її. Вона ще більше, ще краще зрозуміла матерей-селянок, що виливали перед нею своє горе.

Невідомо, коли саме зродилось у Марії Олександрівни бажання писати. Кажуть, що оповідання з першої її збірки написані в Немирові, куди Марковичі переїхали з Києва у 1855 р. Але вже в Чернігові й Києві, вона мусіла приглядатись отим тіткам і дядькам, що від них записувала матеріали. Її замкнута вдача штовхала її глянути вглиб. Вона хотіла пізнати народ, що створив ці скарби. І вона скоро вловила причину народнього горя — кріпацтво, що тяжіло над ними.

У Немирові, де Опанас Маркович став учителем у місцевій гімназії, Марія Олександрівна ще краще могла приглянутись до сільського життя. Марковичі замешкали у вбогій хатині на окраїнах міста, де легко було зайти прохожий селянці чи дівчині-наймиці. Марія Олександрівна придбала собі приятельок серед довколишніх селянок, побувала й по селах у цій околиці. Марковичі й далі збирали фольклорні матеріали. Але Марія Олександрівна вже не вдоволялась оцим збиранням „меду“ з народніх уст. Її гнало списати й цих творців пісень та приказок, їх життя-буття та лихо. І тут вона накреслила цих кілька постатей, що стали дійсністю для нас. „Сестра“, „Козачка“, „Одарка“ ожили під її пером і з їх уст поплила проста, щира розповідь обманутої сестри, безталанної дружини, збещеної дівчини.

І сталося чудо. Всі змагання політичних діячів, дискусії культурників, досліди вчених не зробили такого враження, як ця невелика сіра книжечка у скромній обгортці. Шевченко, що саме повертався зі свого заслання, назвав її писання „світлою струєю повітря в задушній кімнаті“ Тепло зустріла цю першу книгу оповідань літературна критика, а П. Кропоткін писав, що „вся Росія захоплювалась повістями Марка Вовчка і ридала над долею її героїнь-селянок“ Приїзд Марії Олександрівни до Петербургу у січні 1859 р. став для неї справжнім тріумфом.

Після „Народніх оповідань“ Марко Вовчок видала ще кілька збірок українською мовою, а з них найвидатніший свій твір — повість „Інститутку“ У ній вона розгорнула своє намагання — змалювати сілький побут. Проблеми кріпосного ладу та гноблення людини людиною поставлена ширше й основніше. Та ці книжки вже не знайшли такого гарячого відгуку, як оця перша, якої століття святкуємо тепер.

Л. Бурачинська

Криця і сміх

Коли згадую свої зустрічі з Константиною Малицькою, тоді завжди застановляюсь, як могли в одній людині міститись такі різні риси. На згадку про її характер мені пригадується криця, оцей твердий метал, що дзвінко відбиває всі удари судьби. Але з цього шляхетного звуку часто вилонювався сміх, той ширий, безпосередній, що ним так зєднувала собі людей.

Так, Константина Малицька була крицею для нас, її учениць, а пізніш учительок, її співробітниць. Її натура ні в чому не знала компромісів. Свої погляди на справу і людей говорила явно, без огляду на те, як їх сприймають. У праці для себе була безоглядна і тією мірою судила других, дарма, що нерозумно тяжко приходилось додержати їй кроку. Вміла взяти на себе відповідальність і нести її до кінця. Коли в 1914 р. заарештували її разом із іншими українськими закладниками та вивезли на Сибір, не показувала найменших познач хвилювання чи страху. А потім, коли західні українські землі знайшлись під східним наїздником, вона не вміла йти на компроміс. У 1939 р. перестала вчити української мови, яка була її улюбленим предметом. „Кого — тих перевертнів мала б я вчити української мови? Ні, того ніколи не зроблю“. Зосталась при своїй математиці, яку так блискуче викладала. Це її постать зобразила Віра Марська (Буря над Львовом) в тій старій вчительці, яка — на офіційному зібранні під час окупації в честь „вождів“ — шукала своїх рукавичок на підлозі, щоб не мусіла плескати.

Кожен, хто заходив до дівочої школи ім. Т. Шевченка у Львові, пам'ятає ту невелику, незамітну собою жіночу постать. Майже аскетичні риси лиця оживляли лиш сірі очі, що залежно від обставин — раз горіли якимсь хотінням, раз кидали тріпоті невдоволення чи бунту, а сяяли тільки по вдалій дитячій імпресії або по вістці про якусь досконале, велике діло. Ці очі знали дитячі постаті в лавках і знали вчителі, її товариші праці. Признання чи похвалу вони ви-

словлювали дуже рідко. Тому кожне таке її слово так глибоко западало в душу. До сьогодні мені тепло робиться коло серця, коли згадаю, як раз по заступстві у моїй клясі, сказала мені.

— Гарні ваші дівчата! Здисципліновані, інтелігентно відповідають і чути якусь лучбу між ними і вчителькою...

Оттакою була в праці Константина Малицька. Дехто може вважав її різкою, а її домагання не для всіх можливі. Але вона йшла перша на найтрудніше і себе ніколи не щадила.

Коли повернулась із Сибіру, українське громадянство Львова влаштувало їй теплу зустріч. Представники установ і товариші праці вітали її. З підвищення (це було здається в залі Музичного Інституту) вона відповідала. Говорила як завжди ясно й барвисто. Розказувала дещо зі свого побуту серед якутів. Хвалила цих добрих, первісних людей, що звали її „хитрою австрійкою“. У своїй хаті зробила школу для дітей, що до того часу грамоти не знали. З кітла на воду зробила таблицю, на якій писала букви, а малі якути виводили їх потім на шматках паперу. А коли раз застала господаря-рибалку, як плів сіті на рибу й показала йому легший спосіб, що його затирила ще з науки в семінарі, той з досадою махнув рукою.

— О австрійка! Чорт, все вона вміє...

Докучала їй там туга за рідним краєм і брак друкованого слова. Більше нарікань ви не почули на ту мандрівку, що принесла їй напевне не одне потрясення. Під час прощання на вечорі котрась з присутніх виявила їй своє співчуття, словами „бідна пані“.

— Я бідна, — здивувалась Малицька. — Чому?

— Ви ж кілька літ промучились на Сибірі!

— Мучилась? Це ж найкращі мої літа, сказала вона сміючись. І тут крилась глибока правда. Бо в цій мандрівці, на цьому заслання вона перевірила свої сили і витримала найбільший життєвий і-

спит, що його доля поставила перед неї.

Але чи повірить хто, що ця сувора, аскетична постать могла широким безпосередньою сміятись і других заражувати своїм сміхом? А так воно було. Її дотеп був стриманий, але дуже влучний.

Константина Малицька не плакала товариських взаємин, хіба у крузі найближчої своєї родини. Але її завжди можна було стрінути на сходах клубу „Нової Хати“, де вона видно добре почувалась. Хто з вас, львовян, не пам'ятає тих малих двох кімнат у кам'яниці „Труду“? Метушились там „ново-хатниці“ — Олена, дві Стефи, дві Ірини, Ліда, Оля і Маня — невеликий, добре зіграний гурт. Що понеділка була підготована доповідь на актуальні теми, а потім цікава, жива дискусія, чайок із смачним коржиком.

Уявляєте собі здивування, коли одного разу проголошено доповідь К. Малицької про косметику. Що, як? Чи не помилка часом — питали себе ті, що дістали запрошення. Ні, такий чорним по білому написано „Косметика від часів наших бабунь аж до тепер“.

Малі кімнати клубу ледве помістили цікавих. Усі стільці зайняті, а склянок на чай напевне забракло. Але пані Малицька немов не завважає цього. Поволі сідає за стіл доповідача, розгортає рукопис і починає читати. Перш усього кілька приписів, якими наші бабуні відсвіжували шкіру лиця... Мішанина зі свіжих суніць, листків троянди, сметанки, цитрини... А потім новіша рецепта — яйце, цитрина, гліцерина... Але слухайте! До кожного припису доповідниці подає свої завваги. Цей діє так, другий інакше. Бо всі вони випробувані. Ще й як! І розказує, як то випробовуючи останній вона забула відділити білок від жовтка. Мішанина, сохнучи, немилосердно стягнула шкіру лиця. А тут, як на глум, стукіт у двері. Хто це, питає. За порогом голос сусіда, д-ра Р., що має якусь важну справу до неї. Що робити? Намашене лице блищить, шкіра несамоушкодано болить. Скоро до мидниці з водою, щоб усе змити. Але воно

Ювілейна Пластова Зустріч

Показ народнього вбрання, що його виведено на Пластовій Зустрічі в Торонті, мав для всіх любителів знавців цього діла особливий чар. Це ж бо вперше показано народній одяг, виконаний вже поза межами рідного краю і то силами нашої молоді, що ледве чи щось із того памятає. Дівочі частини працювали цілий рік із своїми виховницями, щоб зладити народній одяг якоїсь області України. Стрічалися із великими труднощами через брак друкованого матеріялу та певних тканин, що їх треба було чимсь заступити. Понад 120 стрій із різних околиць України придбали пластунки і демонстрували їх під час показу справності в неділю 4. серпня та окремим показом дня 5. серпня ц. р.

Жаль тільки, що через дощ не було змоги вмістити дефіляди юначок у народніх строях після закінчення справності (неділя по полудні). В показі цих стрій, що відбувся в понеділок, не могли взяти участі всі юначки, що вже були передали свої строї батькам додому, та й ті, що в понеділок брали участь у спортових змаганнях. Зате вдалось комісії зробити світліни зі всіх учасниць у строях.

Перша група учасниць була одягнута в строї Придніпрянщини, які є нашим репрезентаційним, національним убранням. Їх можна було поділити на 4 відміни — Полтавщину, Чернігівщину, Київщи-

не дається. Тоді обв'язує лице рушником так, що ледве очі видно й запрошує настирливого гостя.

— А вам що, зуби болять?

— Так, власне зуби, ви вгадали. І то так, що ледве можу відчинити уста.

Слухачі заливались сміхом, уявляючи собі ту сцену. Хто знав ті дві маркантні одиниці, К. Малицьку і д-ра Р., такі все ділові й розважні, то мусів вибухнути сміхом на таку їх комічну зустріч.

Це тільки один епізод із багатьох. Та він допоможе насвітлити нам цю єдину постать, що зміла з крицею свого характеру получить такий радісний сміх.

Іванна Левицька

ну й Кубань. Коли порівняти з тими строями, що їх нераз бачимо в наших хорів і танкових груп — треба вважати цей почин пластунка дуже успішним. За малими виїмками ці строї були правильно пошиті. Добре вишиті сорочки, плахти з тканого матеріялу чи добре дібрані спідниці, кольорові попередниці та стрічка з квітами на голові. Можна мати застереження до ярих красок у матеріялах, але в цілому ця група поставилась дуже уважно до свого завдання. Великою допомогою був їй тут крій народнього вбрання, що його видав Пласт при співпраці п-ні Марії Велигорської та І. Кубарського.

Найчисленніше була заступлена Полтавщина. 2-ий Гурток ім. кн. Ольги в Бофало випровадив 10 стрій (Христя Дзюба, Дора Салабан, Надя Дорошак, Марія Остапович, Уляна Тисовська, Оксана Осадца, Арета Борачок, Ліда Пашківська, Тамара Куява, Зірка Яцишин). Гурток „Скала“ в Клівленді мав 5 стрій, але в показі виступив тільки один (Дзвінка Кришталович). По одному строю виконав Гурток „Червона Калина“ в Дітройті (Любомира Климишин), Гурток „Жайворонки“ в Нью Йорку (Зореслава Завчинська).

Чернігівщину опрацювали пластунки з Торонта. В Гуртку „Блискавка“ мають усі одинадцять цей стрій, але в показі взяли участь Ксеня Пясецька, Надя Андріїв, Оксана Вітер і Наталка Максимів.

Єдиний стрій із Кубані виконав Гурток „Лисиці“ з Нью Йорку (Лєся Ганущак).

Так само одним строєм була заступлена Київщина, що його виконав Гурток „Соняшники“ в Торонті.

Слідувало Поділля. Строгий тип цього строю дуже добре відчув Гурток „Меви“ в Ньюарку. В Гуртку виконано 5 стрій з околиць Кам'янця, але в показі взяв участь тільки один (Ірина Торбич). Окрім того опрацював Поділля Гурток із Торонта (6 стрій), випровадивши стрій з околиць Тульчина. Стилеві вишивки й чорні запаски з тих околиць були дуже дбайливо виконані.

Пластунка Марта Рудик із Гуртка „Зміяка“ в Нью Йорку у строю з Полісся.

At the Scouts' jubilee rally in Grafton, Canada, the Ukrainian Girl Scouts presented a number of folk costumes made by themselves. Above, one of them in a costume from Polissya.

Другу велику групу народнього вбрання творили строї з північно-західніх земель — Підляшшя, Полісся, Волині й Сокальщини. Ця група теж дбайливо попрацювала, опираючись на оригінальних строях, що подекуди знаходяться. Їх зусилля треба подивляти тим більше, що пластунки мусили наподілювати тканини, що їх у цих околицях гарно виконують.

Підляшшя вивів Гурток „Лиси-

ці“ (мол.) із Джерзі Ситі. Було 5 строїв із прегарними вишивками, стилево пошиті (Мотря Нинка, Катерина Пельо, Христя Пірановська, Ірина Постолок, Ліда Підгородецька). Один оригінальний стрій вивела юначка Квітка Зорич з Торонта.

Полісся було ще краще репрезентоване. Найкраще виявив себе Гурток „Чайки“ з Клівленду. Всі членки Гуртка пошили собі власний стрій на домашньому полотні, а в показі виступило їх п'ять (Марта Оленкевич, Люба Кострик, Маруся Фур, Ліда Тарчанин, Люба Стецяк). По одному-два строї випроводили інші Гуртки, як „Дзвіночки“ (Олена Літинська), і „Дубовий Листок“ (Марта Шиприкевич) обі з Філадельфії і Гурток „Змійка“ (Марта Рудик і Оксана Макаревич) з Нью Йорку.

Волинь опрацював Гурток „Квіт Папороті“ із Торонта. Пластунки взяли собі за взір стрій із Дубенщини і їх вовняні станики та спідниці були правильно пошиті. Всі 9 юначок мали строї.

Сокальщину випроводив дуже влучно Гурток „Ластівки“ з Нью Йорку (Марта Копач). До оригінальної сорочки з Сокальщини Гурток виконав цілий стрій (спідницю, запаску, білу гуньку, прикрашену чорним оксамитом, до того шлюбний вінок). Вказівки до того дала бабуня однієї юначки.

Третя група строїв — це південні частини України — Гуцульщина й Буковина. Ця частина представлялась дуже гарно завдяки оригінальним моделям, що їх пластунки мали за зразки. Найсильніше була заступлена Гуцульщина. Дуже дбайливо попрацював Гурток „Чайки“ в Джерзі Ситі. всі членки Гуртка справили собі цей стрій — гарно вишиті сорочки, запаски, плетені капчурі, постолі, а деякі з них мали киптарі і сердаки. Виведено в показі 7 строїв (Софіяка Квасниця, Дзвінка Мартюк, Ярина Турко, Алла Сакала, Оксана Луців, Богданна Божемко, Марійка Одуляк). Також гарно справився з цим завданням Гурток „Айстри“ у Філадельфії. Всі членки його мають гуцульський стрій, а деякі навіть сорочки вишили низом. До свого строю вони приспособили собі „уплтки“ з волічки. У показі взя-

ли участь 4 строї (Марта Мамчин, Анна Ющишин, Мирося Новаківська і Христя Старух). Ляриса Чайковська і Мелася Кравчук, що власноручно вишили собі сорочки низинкою, не могли через недугу взяти участь. Дуже гарне враження зробив Гурток „Волошки“ з Клівленду, що взяв собі за зразок стрій із Яблонева коло Косова. Строї були пошиті правильно, волічкою прибрана голова. Дівчатка були однаково ростом і через те група в поході вибивалась. (Дада і Леся Руденські, Оленка Мельник, Арета Малиновська, Мотря Грушкевич, Віра Палчинська, Оксана Грицко, Оля Раточко, Дарка Дубас і Романа Вирста).

Дальше Гурток „Блискавка“ у Шикаго мав 8 строїв, правильно пошитих. У показі взяло участь три (Оксана Оренчук, Ліда Петруняк, Славка Гринишин).

Разом із гуцульською групою йшов єдиний стрій із Закарпаття. Вивела його пластунка з Гуртка „Маки“ у Філадельфії (Леся Мясюк), що виконала його сама на зразок строю з с. Кваси. З того ж Гуртка взяла участь Роксоляна Лучаковська в оригінальному гуцульському строю.

Буковину опрацювали пластунки дуже дбайливо. Багато вишиті сорочки, взористі горботки і край-

ки — це все не лякало їх а приманувало. Гурток „Проліски“ у Філадельфії вивів 4 строї (М. Стойкевич, О. Богачевська, Зірка Бернадін і Ярка Грабовенська), що були гарно випрацьовані. Також Гурток „Іскра“ з Торонта мав правильно пошиті буковинські сорочки й горботки (Квітка Сиротюк, Славка Зазуляк, Квітка Генік-Березовська). Усіх строїв Гурток зладив 6. Гурток „Ластівки“ з Клівленду теж вивів 7 строїв.

На закінчення виведено групу чумаків у білих строях із солом'яними капелюхами (Джерзі Ситі).

Окрему групу творили строї козацької старшини. Пошили їх за історичними картинками — Ірина Кондра, Христіна Зелінська і Наталка Скочиляс із Філадельфії і показали наше минуле та його естетичний смак.

Треба подивляти муравлину дбайливість юначок, що зуміли за один рік зібрати стільки матеріалу. Велика тут заслуга їхніх виховниць, що допомогли порадами і вказівками. Слід висловити признання Комісії під проводом пл. сен. М. Зеленої, що підготувала виставку і показ. Окремо слід згадати про велику колекцію ляльок у народніх строях, що їх приготували пластові гуртки.

НОВІ ВИДАННЯ

Ізидора Левкович: Українські народні Різдвяні звичаї. Накладом Української Видавничої Спільки, Лондон, 1956. Із передмовою проф. Вадима Шербаківського. Ст. 42.

У вступному слові авторка поінформувала читача, в який спосіб постала ця праця. Бажаючи доповнити записки українських етнографів XIX—XX ст., вона стала збирати відомості про Різдвяні звичаї серед мешканців таборів у Німеччині. Згодом удалося їй зібрати дуже цінний матеріал із різних частин нашої землі. За порадою проф. Петрова вона упорядкувала його і взяла це за тему для своєї магістерської дисертації.

Авторка поділила звичаї на чотири частини — Свят-Вечір і Різдво, Різдвяні побажання, Новий Рік і Йорданські свята, винесення

снопа і зв'язані з Різдвом господарські звичаї. Звичаї кожної частини дбайливо упорядковані з відкликом до місцевості чи твору. Також додане пояснення, теж взяте з народніх уст.

Хоч авторка не могла опитувати людей із усіх частин України, а друкований уже матеріал не був їй у цілості доступний, проте її праця має велику цінність. Вона є доказом, які живі й дійсні в нас Різдвяні звичаї в сучасну пору. А в нашій дійсності вона стає ще й цінним посібником для тих, що хотіли б ці народні звичаї пізнати чи їх собі пригадати. Тому всім, що шукають за такими відомостями у святочному часі, можна цю книжку припоручити. **Л. Б.**

**Збірник для дітей
„СРІБНА ЗІРКА“
Коштує 50 ц.
Замовляти в Централі СУА**

До місяця преси

Не знаю, як з вами, дорогі пані, але моя найбільша хиба — це “думати наперед”. Принаймні мій чоловік є тієї думки. Я, звісно, не признала б йому ніколи рації в безпосередній дискусії, але тому що він не знає, що пишу, як “Рута”, можу признатись тут до цієї моєї хиби.

Може хтось скаже, що це не є ніяка хиба: бути передбачливою — це прикмета жінки і то добра прикмета. Можливо, що в інших так справді є, але коли йде про мене — Я завжди журюся наперед: коли кладуся ввечері спати — думаю про те, що зробити завтра вранці на снідання, що буде, як спізнююся, борони Боже, до трамваю і моя машина почне без мене, що буде, коли я не стрінуся після праці з донею, яка ходить до однієї школи і з сином, що ходить до іншої — так іде цілий час. У наслідку, я забуваю накрутити будильника і справді спізняюся до трамваю, до праці і ланцюговою реакцією все йде якраз так, як я цього сподівалася. От, маєте — думання наперед!

Коли ми виїжджали з родини на пластову зустріч до Грефтону, я ще три дні перед тим думала про те, що треба буде наробити каніюк. Це викликало бурю протестів молодших членів родини — „та нащо, мамо, того всього — зїмо подорожі „гамбургера“ і буде! Правда, тату?“ Але хай вони говорять, що хочуть: із „гамбургерами“ в нашій родині ніхто ніколи не возився. А зрештою: що то купні „гамбургери“, коли можна щось зробити в хаті!

І знову: я журилася наперед весь час, коли ми їхали в „цей“ бік до Канади, думала про те, чи дістанемо приміщення в Грефтоні, чи стріну там усіх тих, яких я не хотіла б стрінути, дальше, як ми будемо повертатись назад — і в лисліді я забула щось дуже важного, а саме скрутити газ у купальні і треба було телефонувати десь із віддалі 200 миль від хати. Зж із-під Бофало до сусідів, щоб розбили двері і замкнули газ... Так

то вже є з моїм „думанням наперед“.

Але все таки добре часом подумати наперед. Якраз, коли я сіла приладжувати цю „салатку“ з найширшим наміром описати свою фамілійну поїздку до Грефтону — в цій самій хвилині подумала наперед. І справді — що було, те минуло! Кого цікавить уже тепер буря, що прошуміла над картою України? Та й уся ювілейна товкитня з захопленою діворою та ображеними мамами?

Ні, вже треба думати наперед. Ми повернулись до міст, включились до своїх машин і бюр, розпочали вже всякі „засідання“. Та й мене понесло на сходина Відділу, хоч я знала, що чекає там нудьга безпросвітня. Але ж треба побачитись із людьми по вакаціях, а де їх разом зустрінеш?

І тут, поміж одним внеском і другим я почула про „жовтень — місяць преси“ Ох, повіяло на мене чимсь рідним, давно забутим... Але ні, це може бути й цікаве! А якби так перевести „інтервю“ серед товарішок праці?

І я його перевела. Інтервювана (дуже трудне слово і не знаю, чи я правильно його написала) сказала мені:

— Ну, щось подібне — то вже справді жовтень — щойно був серпень і „Союзівка“, а тут уже маеш!... Ага, а щодо преси... ні, та я так знов дуже багато не читаю. Найбільше ще любила того пана, що писав в „Америці“ ці історії про духи — „Хто знає, як це пояснити“; але він уже помер, шкода... Ну, і в „Свободі“ є Ікер — решти не читаю, хіба от час-до-часу про Тарзана на останній сторінці, ага, і в „Америці“ ще „Звідусіль“ Правда, ми ще заасекуровані також і в „Робітничому Союзі“, то приходять ще й „Народня Воля“; останньо там ішло дуже цікаве, чому редактори „Волі“ не мають часу їздити до Глен Спей, бо мусять їздити до бібліотеки до Нью Йорку, бо лишуть щось дуже мудре...

Преси з Європи? Ні, не читаю.

Щось вони там кілька років тому посварилися. Про що йшло, годі збагнути, навіть мій чоловік, який уважається знавцем політики, не знає добре, в чому справа: здається, йде про якісь позиції — про які, вибачте, не знаю. Але на всякий випадок не читаю ні „Шляху Перемоги“, ні „Сучасної“, ні „Самостійника“

Канадійська преса? Так, там є одна газета, що її редагують, як слід. Не памятаю, як називається, але має такий червоний наголовок, достоменно такий, як колись „Ілюстровани Курер Цодзенни“. Там можете прочитати про все: про бандитів, що вкрали дитину Ліндберга тридцять років тому, і такі різні детективні історії — щось таке, як колись писав „Тайни Детектив“ Лиш нема вже чомусь таких гарних, страшних репортажів, які писав той сам редактор про „Упира Торонта“, що вбивав жінок: кости хрящили, кров лялалась струмінням. Гарно, дуже гарно, цілком, як у тих „горрор коміксах“

— Та певно, що є ще якісь інші газети: але хто має час їх прочитати? Мій чоловік, наприклад, дезорієнтувавшись політично, закинув їх читання зовсім. Один журнал, який він читає постійно і справді, це — вірте, або ні — є „Наше Життя“ Трохи нарікає часом, що куховарські приписи надто модерні і не пишуть нічого про такі страви, „які мама варила“ — але котрому з них догодиш? Та решта того, що в нашому журналі, йому подобається: каже, що котрогось дня таки напише до редакції і буде просити, щоби завели там „Куток для мужчин“

* * *

Ось вам моє інтервю. Багато путнього тут нема — але все таки немало характеристичного і, вірте мені, правдивого. А щодо „Нашого Життя“, то мужеська частина моєї родини — також його читає. Син, який не дуже любить навіть читати „Веселку“, залюбки читає казки в „Нашому Житті“, й останньо

Яка ваша думка?

Обмін думок між нашими читачками й редакцією зустрів прихильний відгук. Тому й продовжуємо його, притягаючи до відповіді часом і авторів нарисів і статей, що в нас появляються.

Чи є причина до образи?

А тепер дозвольте, що я торкнуся однієї справи, що є для мене й заінтересованих однаково прикра. Це є нарис Софії Парфанович „Дженні купає немовля“ в нашому журналі. У нашому Відділі є кілька тут народжених молодих жінок, що ним дуже діткнені. Чому, кажуть вони, редакція його помістила? Цей насміх над тут народженими прикро вражає і може відштовхнути їх від співпраці. А вони з таким щирим серцем віднесли до новоприбулих...

Пресова референтка

Редакція переслала мені уривок із листа і прохала мене, щоб я на нього відповіла. Постараюсь це зробити, хоч це проти моїх звичаїв: не дискутую ніколи з читачами ані з критиками. Вважаю, що кожен має право писати про життя, так як його бачить. Коли йому це не подобається, може засісти до стола й написати інакше. Бо ніколи одна річ, вже не кажу літературна картина не може задоволити всіх. Кожен сприймає її на свій лад і писати так, щоб усіх задоволити — дуже важко, а то й немож-

навіть перевів дискусію з батьком на тему казки про те, „Чому у слова такий довгий ніс“ — кажучи, що він читав уже те саме в книжці казок „того пана, знаєш, тату, що називається так як рибка — ну, Піклінг, ні, Кіплінг — лиш там було трохи інакше...“

А мій чоловік читає також „Наше Життя“ і таки, мабуть, цінить журнал. Хоч часом щось бурчить під носом („Нащо то тим кобітам окремої газети? Даремна витрата енергії!“), але останньо, сам, із власної ініціативи й, що важніше, з власної калитки, заплатив передплату за „Наше Життя“.

Знаєте кращий приклад признання? Ось і один з успіхів „Місяця Преси“. Може й у вас дома він міг би трапитися? **Рута**

ливо. Тож різні люди пишуть про ті самі справи з різних аспектів і поглядів. Не можна також писати все про приємні справи, що не ставлять ніяких проблем, бо така література нудна й нецікава. Тепер до моєї „Дженні“.

Не знаю, що тут народжених читачок мало б образити в постах змальованих там жінок. Чи це спосіб купання немовляти та миле щebetання англо-українською мішаниною чи старомодні погляди Марії на харчування й купання немовлят? Одне й друге не може нікого ображувати. Обі вони — Марія і Дженні є знамениті представниці двох поколінь і двох культур. Одна зовсім цілизна, немов витесана з одного каменя — Марія. Жінка, що пройшла пів світу і не знайшла в ньому нічого цікавого й вартісного і живе все ще життям свого села з його прикметами й хибами. За що її винуватити? За її селянський консерватизм і недовіря до чужого світу? Та ж дорослу людину, немов стару деревину, не пересадиш у новий ґрунт. Багато давніх емігрантів, що прожили тут і десятки років, не зуміли злитися з новим світом. То чого вимагати від Марії, що в новому світі жила всього кілька літ?

Дженні — це представниця свого середовища. Молоді, що вже тут народилися і не знає нічого іншого поза цей світ. Вона на свій лад консервативна і не готова поступитись перед чужим їй світом свекрухи. Погляди Марії видаються їй перестарілими, бо ж вона почула про плекання немовлят від лікарів і „норсок“. Але вона на свій лад також характеристична. Вона мила мати, повна теплих почувань до своєї дитини. Що вона говорить до неї здібнілою англо-українською мішаниною — не робить її смішною в наших очах. Навпаки, це тільки зворушує нас, що шукаємо в тут народжених сентименту до свого. І що дивно, що воно появляється в Дженні саме тоді, коли вона сповнена почувань до своєї дитини.

Ці два світи, ці два покоління, ці дві культури зударилась. Автор, тобто я — спостерігає спосіб, як вони зіткнулись, як вони мішають-

ся і вирощують нові форми. А читач, коли ставить справу однобічно, тоді бачить усе тільки половинчасто. Коли стоїть по боці Марії і глядить її очима, може бачити те, що й вона у тому житті. Коли ж ставить себе в положення Дженні, може глядіти на Марію, як на просту, старосвітську жінку, що вносить із собою тільки старе й відстале.

Отже нема вам чого ображуватись, дорогі читачки! Твір є відзеркаленням життя і показує вам, як що постало і постає. Тут бачите, як відбувається зустріч двох світів в одній родині. Так якби мініатюра громади. Якби лябораторія, в якій випробовують нову мішанину, щоб побачити, чи вона корисна і які успіхи матиме на майбутнє. Справа ця нікого зокрема не торкається. Вона — загальна. І не вимагайте від автора, щоб писав самі солодощі і не заглиблювався в проблеми. Відступіть від твору і не шукайте себе в ньому, тільки разом із автором аналізуйте й будуйте. Так будете співтворцями!

Даю вам шире й нічим не підфарбоване життя. Подаю його безсторонньо, не стаючи по одному чи другому боці. Я ані за Марію, ані за Дженні. Я за багатство життя і його проблем. Я за нефальшовану літературу, де автор має право бачити життя і перетворивши його у своєму світі, влити у твір. Я як маляр: розвела фарби і намалювала вам дві жінки так, як вони жили. Жаль, що ви не хочете оцінити моєї праці і що вас не зацікавило життя цієї сім'ї. Бо мене воно дуже зацікавило. Мене, що з моєї кімнати нагорі спостерігала те життя. І описую його для вас так, як воно пливло там у малому домику на одній із бічних вулиць одного міста.

Софія Парфанович

ІРА МАЛАНЮК У БАЙРОЙТІ

Від ряду літ Іра Маланюк бере участь у Вагнерівських виставах у Байройті. Як співачку Вагнерівських опер її запрошують і до інших столиць Європи. Недавно тому вона гостювала у Державній Опері в Парижі, співаючи у „Валькірії“ і „Сумерку богів“.

Мистецтво на самоті

(Зустріч із Софією Зарицькою)

Не можна звільнитися від рефлексій: життя мистців дуже часто нагадує еквілібристів на цирковій линві. Їхню душевну рівновагу вдержує мистецтво, до якого спрямований їхній зір. Вони йдуть життєвою линвою без почуття страху чи скоріше дійсності. Вони майже не здають собі справи з того, що чекає їх кожного дня, бо все можливо залишається втеча в мистецтво.

На південь, яких добрих кілька кілометрів від Парижу, над річкою Марною, лежить невелика місцевість Шенев'єр. Ця купелева місцевість гарно положена й тому літом зіжджаються тут французи до літніх домів.

Далеко від центру містечка, між садами, на невеликому горбі, лежить будинок, в якому живе малярка Софія Зарицька. Коли питаєте першого прохожого француза, де живе самітня малярка, він вам зараз скаже, вказуючи напрям, а часто додасть — здається, що це добра малярка. Але найскорше скажуть діти. Будинок пізнати легко по тополях, здається самотніх у цьому затишному кутку, до якого веде вузька стежка. Коли ж підійти зовсім близько, вам видається, що ніхто не замешкує дому, що його окружає здичавілий сад. Дерев'яний ганок незакінчений, як і незакінчений здається цілий будинок. В одній, провізорично зладженій для життя кімнаті, якою є мале ательє — поскладане ціле добро: розуміється картини і все, що потрібне для малювання, а відтак, все що потрібне для життя: ліжко, стіл, одне крісло, шафа, піч, харчі... Рушитися нема куди. Чи можна малювати? Напевне можна, бо пані Зарицька малює. Не приходьте тільки ніколи у відвідини під вечір, бо немає електричного світла, а при слабкому каганці ледви чи можна щонебудь побачити. До того в сумерку вештаються шурі і з ними в'яжуться ціла проблема: як отруїти шурів, щоб не усмертити великого чорного пса, єдиного друга, що

береже дому від непрошених гостей, докучливих дітей і самоти?

Будинок мав бути гордістю „мистецького подружжя“ — Софії Зарицької і її чоловіка, відомого маляра-графіка, родом із Полтави — Петра Омельченка. Вони записались в Академії в Празі. Зарицька приїхала туди зі Львова, покінчивши малярську школу О. Новаківського і маючи вже мистецьку індивідуальність. Омельченко приїхав до Праги з Каліша, табору інтернованих в Польщі. Молоде подружжя, приїхавши до Франції, мріяло про власну хату і власну роботу. Місцевість Шенев'єр видалась їм дуже дивною своїм близьким положенням недалеко Парижу і своїм відокремленням від людей. Почали будувати хату власними руками. Може це також одна із причин важкої недуги Омельченка, яка зломилася його дуже скоро і він помер від неї в дуже невідрадних умовах, в літничі 1952 року. Але здається, що передчасна смерть — це доля більшості мистців.

Зарицька залишилась зовсім сама, в незакінченій хаті, ніяк не пристосованій для життя. Зі зрозумілих причин — вона не хоче її покидати. Вона зовсім віддається мистецтву і турбується тільки про те, як забезпечити мистецьку спадщину чоловіка, якого їм відомо і французам. В 1953 році в Салоні Незалежних, у Парижі, посмертна виставка картин Омельченка притягає своєю технікою та своїм реалізмом; сцени з життя висловлюють багато трагізму, а з ним мистець був знайомий.

Зарицька відокремлюється від людей і весь час присвячує малярству. З-під її рук, в її холодній і непримінній для життя кімнаті, виходять на папір жіночі постаті, повні ніжності і жіночої експресивності. Два жіночі типи знаходять в ній знаменитого майстра: тип матері, дуже часто з дитиною, — тип жінки, якої кожний рух є повний м'якості і вдумливості та висловлює ідею материнства. В тій

ділянці, можливо, поза маляркою Оленою Кульчицькою, ледви чи може знайти Зарицька суперників між українськими, а може й французькими, сучасними малярами.

Монументальні постаті, хоч у малих розмірах, матерей Зарицької, висловлюють стільки ніжності в композиції, в кількох заломаних лініях, що висловлюють біль чи меланхолійну задуманість може часом більше, як обличчя. Вони творять знамениту цілість, в якій може монументальність тіла, що кличе до традицій ренесансу, контрастує, або скоріше гармонізує з ботічеллівською ніжністю голови.

В останніх роках родиться ще інший тип — жіночі голови, які висловлюють радісну і нерозгадану жіночу ніжність. Голови Ботічеллі може зовсім несвідомо, оживають в щораз то нових і нових появах. Особлива монотипічна техніка, яка є гордістю і таємницею малярки, надає картинах патини старих фресок, робить їх ніби прозорчними і ще більш ніжними. Безрисункові картини дають одну мозаїчну цілість із тлом, з яким вони зливаються. При всій своїй оригінальності Зарицька не загубила впливів Новаківського. Про них говорить її замкнена, доосередня композиція образу і сильне почуття кольору. Колір в неї свіжий і чистий, переливається часто в цілій гамі нюансів і не боїться спалахнути тими жовтаво-вогненними красками, які зустрічається у всіх новаківців. Техніка, якої вживає малярка, вимагає багато часу й терпеливості. Вона не відступає від неї навіть тоді, коли їй доводиться з konieczности продавати картини за безцін, або міняти їх за один чи два кілограми овочів, може картоплі, і ніжні жіночі голови мандрують у принагідні руки.

Рік-річно бере Зарицька участь у виставці в Салоні Незалежних Мистців. Але між сотнями картин, ледви, чи догляне її око критикознавця.

Жива спадщина

(Памяті Ангелини Коломиєць)

Коли рік тому у далекій Австралії попрощалася зі світом Ангелина Коломиєць, ледве відмітила це українська преса. Та в єдиній посмертній згадці Сергій Домазар змалював дуже живо її надзвичайний життєвий шлях, що в ньому відбилася „мов океан у краплині — життя многострадалного народу українського“.

У нарисі С. Домазара виростає перед нами постать учительки-польки, що в молодечому запалі зголосилась працювати „на кресах“. Там вона думала нести освіту темному, неосвіченому селянинові. А волинське село зустріло її привітно з гідністю своєї давньої традиції, але в гордому, хоч німому, відпорі.

Молода вчителька стала вивчати його мову, щоб зрозуміти його життя. І в цьому зусиллі став допомагати їй місцевий студент Авенір Коломиєць. І з зустрічі цих двох істот зродилось кохання, що сполучило їх на все життя.

Чи щось дивного в тому, що двоє молодих людей покохалось? Але ця сполука обєднала дві різні вдачі, дві народності й два призначення. І в цьому зударі лежить уся вартість і значення Ангелини Коломиєць.

Подружжя почалося для неї вінчанням у православної церкви. Це й було першим її кроком у світ чоловіка, в який вона потім увійшла беззастережно. А цей світ

Коли я відходжу від Зарицької і залишаю її в холодній і тісній кімнаті, де щілинами провіває вітер і де стан імпровізації не дає можливості навести ніякого ладу, мене проймає щораз більший подив для мистецького генія, в якого почуття краси роздавало чи скоріше, зовсім ізолює реальну дійсність. І в мене родиться велике бажання — дати Зарицькій можливість влаштувати в Парижі власну самостійну виставку, яка впровадила б її мистецтво із самоти у широкий світ і до тих, які дадуть йому його властиву вартість.

Марта Калитовська

був могутній і широкий. „Молодим, дужим птахом“ називає його С. Домазар, „що певний своїх сил та майбутнього високого лету“.

„Високий лет“ Авеніра Коломиєця став рівночасно його трагедією. У вузькій „клітці“, якою була тодішня Польща для українських талантів, він не міг розгорнути своїх крил. Його порив позначували часті невдачі. Тверде життя ставило свої вимоги. Але не ломало, не впрягало його западу в русло буденного ходу. Авенір Коломиєць усе наново „простував свої крила“, все наново поривався до лету.

Дружина Ангелина стала йому вірним товаришем. Вона розуміла його нестримний гін у висоти. Не слідувала за ним, шануючи його призначення. Але тихою ласкою й материнським рухом вона розгладжувала його турботи. І коли доля обдарувала їх трьома синами, вона віддано зайнялась їх вихованням. Щоб вони пішли шляхом свого батька й може довершили почате ним діло.

До всіх труднощів і перешкод його мистецького шляху приєднався ще військовий буревій. З трудом уникнув Авенір Коломиєць арештувань наїздників. Велика мандрівка вигнала й його з родиною із рідної землі. Виснажений його організм не витримав цього й скоро по війні він відійшов навіки. Ангелина Коломиєць залишилась сама із синами.

Доля поставила перед цією жінкою важке життєве завдання. Переселення з трьома доростаючими дітьми, перші кроки на чужій землі й запевнення для них якоїнебудь освіти. Це ж сини Авеніра! Вони напевне підуть батьковими слідами. І в її руках на короткий час зосередилось оце призначення. Пригадалась ота присяга, що її вона колись зложила в тихому волинському селі. Не тільки Богові й чоловікові, але й його народові.

Ангелина Коломиєць пішла тим шляхом. В Австралії треба було вдові важко пробиватись. І знов струснув її важкий удар, коли її

найстарший син згинув від випадку при заробітній праці. На нього вона поклала найбільші надії. І немов деревина, поражена громом, вона знов сціпила свої сили. Бо ж молодші сини вимагали провину й опіки.

Але вже недовго судилось їй бути їм за матір і за батька. Важка недуга, що дрімала в організмі, стала розвиватись. Нестерпні її муки закінчились дня 25. квітня 1956 р. у Скайвілі біля Річмонду. За домовиною йшли сини Тарас і Ждан, п'ятнадцяти й тринадцяти літ.

Оттак закінчилось життя Ангелини Коломиєць, позначене великими поривами й рішеннями. Вона ступила свідомо на цей шлях і довела його послідовно до кінця. Не судилось їй вивести в люди своїх дітей. Чи подбає про них українська громада в пам'ять їх небуденних батьків? Л. Б.

ПОДЯКА

П-ні Єва Сташків із Флориди прислала, замість квітів на могилу своїх приятелів у Дітроїті, — 100 дол. до Централі США на піддержку української студуючої молоді. Цю пожертву приділили ми нашому стипендійному фондові. Там вони принесуть користь талановитій студентці, яка зможе продовжувати свою роботу завдяки щедрій руці нашої членки. Пані Єві Сташків складаємо щире подяку за це добре діло! Гол. Управа

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Оплата зміни чека

Поважані Пані,

Прошу дарувати, що я трохи припізналась із заплаатою за журнал. Посилаю Вам на два роки 6 дол., а окрім того 20 ц. на зміну чека, бо це теж Вас коштує. Живу зі скромної пенсії і не можу позволити собі вислати й на пресо-вий фонд. Але дуже люблю читати наш журнал, без нього я не була б.

Щирий привіт!

Анна Стронська, Шикаго

В Українському Городі Культури

Тут і там проникали в пресу вістки про те, що жіноцтво Клівленду заходиться коло великого діла — двигнення пам'ятника Лесі Українки в Українському Городі Культури. Та про перебіг цих заходів мало ще відомо українському загалові.

Український Город Культури постав на терені давнього парку Рокефеллера у 1929 р. Цей парк складається тепер із ряду національних городів, що їх двигнули національності, замешкалі у Клівленді. Поміж ними Український Город Культури виділяється одним із кращих і сусідує зі словацьким, ірландським та карпато-руським.

Заходами Українських Злучених Організацій Клівленду переведено упорядкування городу у рр. 1934-1939. Тоді то прочищено в городі три майдани, на яких уставлено по черзі пам'ятники — Тараса Шевченка у 1935 р., св. Володимира Великого у 1938 р. і Івана Франка у 1939 р. Ці три погруддя виконав у бронзі різьбар Олександр Архипенко. Вхід до городу відкривають майстерно викуті залізні ворота з залізним Тризубом вгорі. На камяних колонах збоку уміщені бронзові таблиці з плоскорізьбми гетьмана Богдана Хмельницького й історика Михайла Грушевського, виконання місцевого різьбаря чеського походження Франтішка Луїса Їровча.

Формально відкрито Український Город Культури в червні 1940 р. Комітет Злучених Організацій м. Клівленду під проводом адв. Омера Малицького і членів Івана Сподаря, Григора Степаніка, Дмитра Шмагали і Теодора Грицем міг сміло пишатися своїм ділом. Кошти будови Українського Городу Культури виносили 13.028 дол.

Слідами цих заходів давньої еміграції ступила тепер нова хвиля поселенців. 33 Відділ США ім. Лесі Українки видвигнув цю думку на вечорі, присвяченому пам'яті Лесі Українки дня 2. жовтня 1955 р. Тоді то на пропозицію голови Відділу п-ні Михайлини Ставничої призначено дохід із свята у висоті

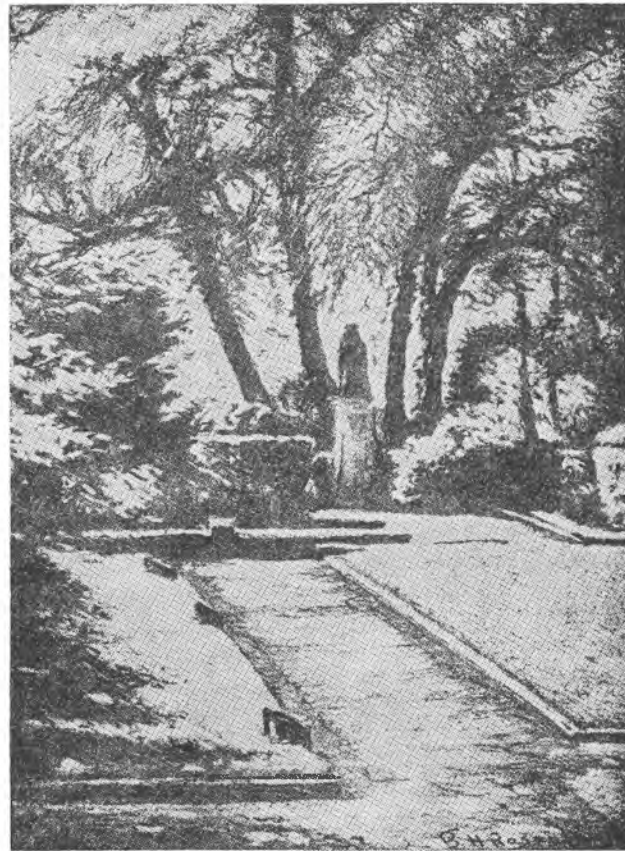
90 дол. — як початок збірки — на поставлення пам'ятника нашої найбільшої поетки в Українському Городі Культури.

Думка ця прийнялась із захопленням. Дня 2. листопада 1955 р. відбулись сходини представниць усіх місцевих Відділів США та інших жіночих організацій, на яких вибрано окремих Комітет для двигнення пам'ятника у такому складі: п-ні Катерина Мураль, голова, п-ні Михайлина Ставничка, містогорова і секретарка, п-ні Ганна Гавриляк, друга містогорова, п-ні Перла Анастасія Баранська, скарбничка, пп. Лідія Вовк, Ярослава Данилсвич і Євгенія Дубас — членки. Проект скульптурного портрету замовлено у різьбаря Михайла Череш-

ньовського. Комітет приступив до переведення грошової збірки на ту ціль.

У червні ц. р. прибув до Клівленду різьбар Черешньовський і привіз проект постаті в гіпсі. Членки Комітету разом із різьбарем оглянули Город, щоб вибрати відповідне місце. Здається, що знайшли вже відповідне тло, на якому буде красуватись постать із зеленої бронзи на постументі з чорного мармору.

Комітет працює з великим напруженням. Річ тепер у тім, щоб зібрати відповідні фонди. Хоч збіркова акція дала гарний вислід, проте до повної суми ще багато бракує. Комітет проектує відлити малі погруддя Лесі Українки в гіп-

Частина Українського Городу Культури у Клівленді із пам'ятником св. Володимира.

There are several statues of famous Ukrainian men in the Ukrainian Cultural Garden, Cleveland Ohio. Now, the Ukrainian women of Cleveland come forward with the offer to erect in the garden a statue of Lessya Ukrainka. Above a part of Ukrainian Garden with the statue of Vladimir the Great.

Подаємо замітні події й імпрези на терені нашої організації. Прохаємо Окружні Ради й Відділи зголошувати їх завчасу до редакції журналу.

Окружні Зізди відбудуться цього року:

Дня 13. жовтня у Рочестері для Відділів із Рочестеру, Бофало, Ютики й Сиракуз.

Дня 20. жовтня у Нью Йорку для Відділів із Нью Йорку й округи.

Дня 27. жовтня у Філадельфії для Відділів із Філадельфії й округи.

* * *

Ряд Відділів святкує цього року свій срібний ювілей. Двадцятьп'ятиліття повинні вшанувати членки й гості, а також сусідні Відділи СУА.

Срібний ювілей святкуватимуть:

Дня 6. жовтня — 23 Відділ СУА у Дітроїті, Миш.

Дня 12. жовтня — 24 Відділ СУА в Елизабеті, Н. Дж.

Дня 10. листопада — 28 Відділ СУА у Ньюарку, Н. Дж.

* * *

У ділянці **вистав** іде вже підготовка та заповіджені успішні виступи. **Дня 13. жовтня** відбудеться відкриття виставки жіночої творчості, що влаштована заходом 64 Відділу в Нью Йорку у його власній домовіці в Нар. Домі. Будуть виставлені картини, скульптура, кераміка й ляльки.

Дня 5. листопада Комітет Міжнародної Жіночої Вистави у Нью Йорку відкриє український кіоск, запроєктований за декоративним пляном Мирослави Гординської. У програмі Вистави українки також беруть участь.

сі до розпродажі та в інший спосіб популяризувати цей задум. Сподівається, що й інші Відділи СУА, особливо ті, що діють під іменем Лесі, причиняться до висліді збірки.

Як гарно було б, коли б уже в 1958 р. у травні-червні можна б відкрити пам'ятник! Тоді можна б перевести свого роду зізд для вшанування пам'яті великої нашої поетки та доповнити Український Город ще одним здобутком нашої культури.

Л. Б.

Товариські імпрези започатковують сезон.

Дня 6. жовтня Окружна Рада СУА в Філадельфії влаштовує обід для членок і гостей у Домі СУА. Під час обіду привітають присутні гостя з Європи проф. Гната Мартинця.

Дня 26. жовтня 11 Відділ ім. кн. Ольги в Трентоні влаштовує першу в цьому сезоні забаву. Запрошує членство і гостей з околиці.

ШУКАЄМО МОЛОДОГО ТАЛАНТУ

Серед нашого молодого жіноцтва є багато талановитих одиниць, що дають запоруку успішного життєвого шляху. Багато з них уже проявило себе в професійному, мистецькому чи громадському напрямі. Перегляньмо ці осяги! Це допоможе нам зрозуміти їх і підтримати своєю увагою. І докаже нам, що наше молоде покоління здобуває той світ, що його маємо про нас освідомити.

Тому хочемо відзначити найкращий молодий талант 1957 р. Допоможіть нам у тому, надсилаючи пропозиції й життєписи молодих талановитих сил!

НОВА ДОПОМОГА

Наша згадка про допомогу Лемківщині, поміщена в попередньому числі, знайшла живий відгук. Станиці „Мати й Дитина“ зацікавились цією справою. Численні листи, що наспівають із Польщі, говорять про потребу допомоги.

Лемківські осередки в ЗДА дістають листи з проханням прийти з допомогою тим родинам, що повернулись. Але й тим, які залишились на чужих землях, допомога потрібна. Група українців-лемків в Йонкерсі вже розпочала збірку на ту ціль.

Станиці „Мати й Дитина“ почнуть збирати одяг. Теплі, зимові речі — жіночі, чоловічі, а передусім дитячі. Це буде наша скромна лепта тим родинам, що такі привязані до рідної землі.

Прохаємо подавати завжди зону Вашої адреси. Пошта домагасться цього і доручення Вашої пошти не матиме приріплення.

Наша кампанія за приєднанням членства придбала ряд членок, що станули до громадської праці. Ось які членки приступили до Відділів СУА за I. піврік 1957:

Окружна Рада СУА у Нью Йорку:

1 Відділ: пп. Анна Кумфорт, Стефанія Ляшко, Ірина Рогуцька, Павлина Смеречинська, Стефанія Щевивлок, Ольга Яворська.

8 Відділ: пп. Єва Лотоцька, Ольга Раковська, Ірина Цегельська, Наталя Чапленко.

53 Відділ (новозаснований): пп. Олександра Різник, Ірина Гаврилко, Анна Кушнір, Гелен Мас, Єва Гаврилко, Люба Бонфіш, Стеля Іваник, Доретта Галан, Аннета Говер, Софія Гречило, Текля Керфут, Анна Курт, Мерті Круг, Гага Літелло, Анна Ликтей, Анна Малан, Катерина Ривак, Анна Стець, Аделя Васильцо, Гелен Яницька.

67 Відділ: пп. Люба Федасюк, Анастасія Кордіяк, Текля Гаврилів і Анна Балов.

Окружна Рада СУА у Філадельфії:

2 Відділ: пп. Анна Заяць, Марія Михальцевич.

10 Відділ: пп. Іванна Осідач, Ірина Кравців, Наталя Котович, Н. Кушнір, Марія Сохацька, Євгенія Боднар, Ольга Маланчук, Катерина Росова, Ярослава Лихо, Анна Мірчук, Євгенія Прохоренко, Ірина Медуха, Євгенія Порська і Н. Матківська.

13 Відділ: пп. Дарія Мінчак, Ольга Мельник, Ольга Дашківська, Дарія Корчинська, Ірина Кузик.

20. Відділ: Ольга Карван, Володимира Ценко.

42 Відділ: пп. Юлія Драбик, Юлія Маландевич, Павлина Бохей.

46 Відділ: п-ні Олена Котович.

48 Відділ: п-і Вікторія Маковська.

50 Відділ — пп. Анна Гачкевич, Марія Павлюк, Осипа Гелітканич, Лідія Шведченко, Оксана Малайчук.

59 Відділ: пп. Люба Рад, Текля Венгер, Емілія Баран.

ЛУКЖК перед новим завданням

В серпні ц. р. Управа Світового Союзу Католицьких Жіночих Організацій прийняла в свої члени Лігу Українських Жінок Канади. Це поважний крок вперед для ЛУКЖК, що з піонерських починів перед 50 роками сьогодні розрослася на поважну домініяльну організацію, члена СФУЖО, а тепер члена Світового Союзу Католицьких Жіночих Організацій.

Останній Конгрес Ліги УКЖК в 1956 р. у Вінніпегу зясував виразно, що основним завданням на найближчий час, це скріплення власної організації, підтримка Домініяльної Управи, а даліше праця на ширшому суспільно-громадському полі в Канаді для добра того громадянства, України і людства.

Це були головні напрямні, які подав Преосвященний Кир Максим в своїй промові до делегатів Католицького Конгресу, як і до делегаток ЛУКЖК. Ідучи послідовно за тими напрямними Домініяльна Управа ЛУКЖК зарядила і перевела в тім році в цілій Канаді „День ЛУКЖК“, для скріплення почуття єдності членства та сили власної організації. Даліше Домініяльна Управа відновила взаємини з Католицькою Організацією Жінок Канади (Catholic Women's League of Canada), вважаючи, що багато справ можна спільно переводити. Також слід шукати серед католицьких кругів Канади зрозуміння й підтримки для переслідуваної Церкви в Україні.

Сьогодні ЛУКЖК стоїть перед далішим завданням наладити співпрацю з католицьким жіноцтвом цілого світу для піднесення духового життя та двигнення моральних цінностей цілого людства. Працюючи в Світовому Союзі ЛУКЖК має змогу познайомитися з працею і проблемами католиць-

ких жіночих організацій у світі, внести від себе вклад української жінки та знайти багато нових ідей, які можна розвинути на терені своєї організації.

Саме тепер ЛУКЖК мала нагоду брати участь, як повноправний член, у Міжнародному Конгресі СОКАЖО, що відбувся від 29. вересня до 4. жовтня ц. р. в Римі. Програма Конгресу незвичайно цікава, а саме:

1. Місія католицької жінки в сьогоднішньому світі;
2. Праця католицького жіноцтва в цілому світі;
3. Боротьба з голодом у світі.

Крім того є передбачений час для свідчення жінок переслідуваної Церкви.

Цей Конгрес дав нагоду промовити українському католицькому жіноцтву в обороні переслідуваної української Церкви більшовиками та геройської духової постави української жінки, що в найтяжчих таборах праці, не зважаючи на переслідування, є осередком релігійного і духового життя. Проблема голоду в світі дала нагоду виявити постійне виголодження в'язнів у таборах праці СССР та українського народу на землях України.

Тому слід привітати ЛУКЖ з його організаційним успіхом, що дає новий поштовх до ще більшої праці в користь організації та підтримки в його нових завданнях.

Управа СФУЖО, що дала моральну підтримку ЛУКЖК до вступлення в члени СОКАЖО, вже випрацювала матеріали, які є темою Конгресу і які насвітлюють ті справи в Україні. Управа ЛУКЖК зі своєї сторони новела підготовку, щоб насвітлити відповідно працю організації в Канаді та підтримати справи, порушені в програмі Конгресу. **І. Пав.**

ДЛЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Винницька Ірина, нар. 1906 р., дружина д-ра Є. Ю. Пеленського, письменниця і громадська діячка, повісті „Христіна“ (1939), „Музика“ (1944), новелі „Камяна сокира“ (1948), „Горіхове лушпиння“ (1949), праці про нову українську літературу. Голова Кружка Українських Студенток у Львові (1929), співосновниця й голова Союзу Українок Австралії (1949-1955), містоголово Світової Федерації Українських Жіночих Організацій в Австралії.

Витковицька Іванна, 1870-1934, учителька і гром. діячка, співосновниця Т-ва Руських Женщин у Стрії, довголітня організаторка Стрийщини, голова Союзу Українок у Львові в 1927, член управи Морійської Дружини у Львові.

Вишневецька (Могилянка) Раїна (1589—1619), визначна українська меценатка 17. в., дочка молдавського господаря Яреми, сестра у других київського митрополита Петра Могили, дружина князя Михайла, мати Яреми Вишневецького, фундаторка прилуцького, густинського, ладинського і лубенського монастирів.

Вітошинська Іванна, родом Співак, учителька і знавець народньої вишивки, голова Обеднання Українських Жінок в Англії у 1952 р., членка „Квін'с Мері Емброїдері Гайлд“, численними доповідями поширила знання про українське народне мистецтво серед англійців.

Вітошинська Любов, родом Гаршак, нар. 1910 р. журналістка і гром. діячка, редакторка жіночих сторінок в Укр. Слові (Буенос Айрес) і „Українці-Часі“ (Париж), голова Союзу Українок Аргентини в рр. 1950-51, авторка численних репортажів. (Далі буде).

Оберігаймо

Науковці, поети, письменники, образотворчі мистці, музики — люди обдаровані талантами, і ставлять вони особну касту, так би мовити, в складі кожного народу. Ці люди творять культурні скарби народів. І здебільшого загал оцінює їх вже по смерті, а за життя, коли вони ті скарби творять — вони терплять від не — признання загалу, а перш за все, терплять злидні і невгоди. Бо талант людини примушує її всю увагу приділювати отому внутрішньому потягненню, примушує її присвятити час і сили на творчу працю. І така людина, здебільшого, не вміє давати собі раду в практичному житті, не „встигає“ забезпечити собі особисто добробуту.

Перегляньмо біографії відомих, світової слави, письменників, музиків, науковців і т. д., і впевнімося в тому, що так було і є з 95% їх

Теж саме явище існує і серед нас — українців.

Не хочу обговорювати те, що було досі. Кожен згадавши всіх наших творців культури (починаючи хоч би Шевченком, Франком) признає рацію твердженню, тут мною висловленому.

Тут хочу піддати іншу думку.

На мою думку, українські культурні сили в наших часах, є особливо в невідрадному становищі, а культурні надбання — оцих наших часів — просто загрожені.

На рідних землях — наші письменники, поети, образотворчі мистці — змушені творити на славу ворога-загарбника, так само науковці — працюють на збагачення скарбниці знання ворога.

На еміграції — кожен мусить дбати про необхідні вигоди для життя, отже — заробітчанська праця перш за все. Творча праця можлива тільки доривочно. Але і ця „доривочність“ відбирає час і сили, і людина наділена тим чи іншим талантом тратить свої сили і здоров'я подвійно, й окрім того терпить злидні.

На еміграції, серед нас, є досить значна кількість людей талановитих (бо ж всі оті таланти, які мали найменшу можливість, втікали у

вільний світ перш за інших), і могли б вони вкласти значну вкладку до культурної скарбниці українського народу. Але ж вимоги повсякденного життя не дають можливості до цього.

Дехто з бідую, однак вибивається на ширші води, але ж то одиниці. Зрештою, якщо й є нагода чи можливість віддатися творчій праці, то таке „щастя“ може випасти на долю образотворчого мистця або музики — бо його творчість знайде збут і серед чужинців. Може й для вченого, що може добитися праці за своїм фахом. А ось доля наших письменників і поетів — безнадійно гірка... Їхня творчість — вся для свого рідного народу — виключно. А знаємо, як то ми підтримуємо наші видавництва...

Треба би повести кампанію за оберіганням і плеканням наших літературних талантів.

Підіймати це питання перед нашим громадським загалом, я не відважуюсь, тому що... Занадто наш загал зрізничкований і розполітикований. Зачне кожна партія творити власні фонди, або не творитиметься ніякий фонд, щоб, не дай Боже, не пішли гроші на підтримку якогось поета, що не належить до тієї чи іншої партії.

Я даю цю думку на розсуд і реалізацію жіноцтву. Жіноцтво організаційно більш згуртоване і більше серед нього дійсної єдності.

В який спосіб приступити до діла? Над цим нехай призадумуються жіночі організації! Чи мали б вони видавати твори авторів-жінок, чи просто подбати про матеріальну допомогу для них — чи врешті встановити літературну нагороду для жінок-авторок на зразок французької Феміни — не

ЖІНКА — ВЯЗЕНЬ У СССР

Саме перед замкненням числа наспіла вістка з Централі СОКАЖО в Парижі, що наша праця „Жінка — вязень в СССР“ прийнята на конгрес у Римі. Буде виголошена перед загалом делегаток дня 30. вересня 1957.

скажу цього. Але жіноцтво наше повинно піднятися такого чину, а тоді може наша чоловіча половина громадянства захопитися до чогось подібного.

Л. Гаєвська-Денес

КОНГРЕС У РИМІ

Від 29. вересня до 4. Жовтня відбувся у Римі конгрес під гаслом „Місія католицької жінки у теперішньому світі“. Однією з тем цього конгресу є боротьба з голодом у світі. Розгляд цієї теми перевела Хліборобсько-Харчева Організація, агенція ОН.

Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) заступала на конгресі п-ні Марія Томашівська з Мюнхену. Вона зложила в президії конгресу три праці. „Шлях жінки-католички в СССР“ опрацювала сама делегатка, „Життєвий стандарт селянина в СССР“ п-ні Олена Трофимовська, а „Жінка-в'язень в СССР“ п-ні Олександра Сулима.

Точніше звіт з конгресу подамо в черговому числі.

ІЗ ЖИТТЯ НАШИХ ЦЕНТРАЛЬ

Український Жіночий Союз в Австрії

Дня 29. червня відбулися в Відні збори Укр. Жін. Союзу, що має там довголітню традицію, але перестав був існувати через воєнні дії. Збори згуртували все активне жіноцтво Відня. Наспіли привіти від нашого духовного проводу та різних установ. Вибрано управу в такому складі: д-р І. Зошук-Прісневська, голова, проф. Н. Лянг-Пігуляк, містоголова, пп. д-р Д. Дзерович, І. Затей-Виггам, Т. Тарко, О. Левицька, А. Жук, М. Левицька, С. Тайль-Лютій, В. Буш — членки управи. До контр. комісії увійшли пп. І. Бабич, К. Колотило, К. Романишин.

Союз Українок Австралії

Дня 14. і 15. вересня Гол. Управа Союзу Українок Австралії відбула свій 4-ий Краєвий Зїзд у Мелборні. Головною темою нарад була будова сиротинця, яку Союз Українок Австралії задумує розпочати. Точний звіт із нарад подамо пізніше.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

100th Anniversary of a Book

The Ukrainians throughout the world are noting this year the one hundredth anniversary of one book, titled "Folk Stories," written by Marko Vovchok and published in 1857 in St. Petersburg. It then created a great sensation in intellectual circles of Ukraine and Russia.

The Central Ukraine which had gradually been subjugated by Russia and become its part, had also inherited from the Czars, as a parcel with enslavement, another evil — the serfdom. Thus the peasants of Ukraine had been since 1783 attached to the land of proprietors, after the Russian model. One may imagine the sufferings of the poor serfs under the system of serfdom which differed from the slavery in the name only. Strenuous toil and extreme poverty, license of the landlords that frequently rent the families apart and perverted men's souls, denoted this feudal turpitude.

The liberal circles of Russia of that time saw this evil and were trying to combat the calamity. However, under despotic regime of the Czars the rich landlords represented a great power. Still the sentiment against the serfdom within the educated classes was growing and was searching for new ways of expression. One of these quests was this little book by Marko Vovchok.

Marko Vovchok was the pseudonym of Maria Markovich. A Ukrainian, born in Russia, in 1834, but educated at Kharkiv, Ukraine, she married in Orel, Russia, Opanas Markovich, a Ukrainian patriot and political exile. Opanas knew well the Ukrainian language, and was an enthusiastic ethnographer, through whom Maria similarly became interested in ethnography and subsequently began to study the life

and the language of forgotten Ukrainian peasants.

She liked immensely to listen to Ukrainian songs, notably lullabys, and especially to life stories narrated by women which stories she masterfully rendered in her sketches. In the stories she revealed the little dramas of the common people which she relived and introduced into the Ukrainian and later into the Russian literature.

There is a story of an ill child whose mother was unable to take care of him since she was driven into the fields. The child, left alone died, his mother went insane. Or, another child was torn away from his mother and "donated" by one landlord to another. Or, a girl, in her early teens, was dragged as a concubine to an old landlord just because he liked her. Many episodes of similar nature served as themes for this celebrated authoress, subjects when human dignity had been trampled down, or where the strongest family ties had been rent asunder, where the innermost feelings had been crushed mercilessly. Marko Vovchok portrayed many such personages and delineated their plight.

Just one hundred years back this first collection of these famous stories were printed. The success of this collection was immediate and colossal. The sentiment of the liberal educated classes that strongly felt for liberation of enslaved peasants found in these stories vivid pictures of the wretchedness.

Ivan Turgenev, the renowned Russian writer, translated Vovchok's stories into Russian and they were very favorably received by Russian literary critics. The book won wide circulation. It reached the best homes of educated and well-to-do as well as the poor families, like the teachers of

that time. Marko Vovchok's book drew attention to human sufferings under serfdom and evoked general sympathy. And when in 1861 Czar Alexander II issued a ukase abolishing serfdom, this attainment was ascribed also to Marko Vovchok, sometimes referred to as Ukrainian Harriet Beecher Stowe.

The stories of Vovchok have not become old-fashioned or obsolete in the course of a century. They have been read and reread as fine and interesting sketches during all these eventful years which fact is the best proof of their lasting worth. The expressive presentation and the beautiful language made the book a classic in Ukrainian literature.

Marko Vovchok had subsequently written many other stories, and a short novel "Institutka" among them, which had also been arranged for the stage. And her novel "Marussya," in French, is still on the book-list for the schools of France.

However, her popular sketches, published by Pantaleymon Kulish, also an eminent Ukrainian author, in 1857, have been the most significant of all her work. They attained the objects that seemed impossible to reach. Therefore, the Ukrainians all over the world, and in the Free World in particular, are marking now the centenary of her first little book.

L. B.

The path traversed by
the Ukrainian woman
is described in the book

THE WOMAN OF UKRAINE

Published by the Ukrainian
National Women's League
of America

\$1.00

THE STATUE OF LESSYA UKRAINKA

Several nationality groups, and the Ukrainians among them, in Cleveland, Ohio, were given lots of Rockefeller Park to serve as their national cultural gardens. Hence these groups have been trying, as best they could, to embellish their allotments.

The Ukrainian community of Cleveland set up in its garden the statues of Taras Shevchenko in 1934, of St. Vladimir the Great in 1935, and of Ivan Franko in 1938. All these busts are the work of famed Ukrainian sculptor, Alexander Archipenko. The Ukrainians also built a gate at the entrance to the garden. At its poles are two reliefs of two famous Ukrainian personages — Bohdan Khmelnytsky and Michael Hrushevsky.

Recently the Ukrainian women of Cleveland have initiated a campaign to erect the statue of Lesya Ukrainka in this garden. The greatest Ukrainian poetess who so ardently and earnestly introduced the motive of struggle for freedom into the Ukrainian literature, deserves such commemoration in this country of the free. The special committee which has this task to give effect to, has asked Mr. Cheresniovsky, the noted Ukrainian sculptor, to prepare a project for the bust. He came to the Ukrainian Gardens, selected a spot for the statue and has already started his work.

Mrs. Catherine Mural is the President of the committee.

CONGRESS OF THE WORLD UNION OF CATHOLIC WOMEN'S ORGANIZATIONS

From September 29 through October 4 there was held at Rome, Italy, a congress of the World Union of Catholic Women's Organizations under the slogan: "Mission of the Catholic Woman in the World Today." The World Federation of Ukrainian Women's Organizations was represented by Mrs. Maria Tomaschivsky from Munich who

was recognized as a full participant.

The delegates from all continents met for a day's study at FAO headquarters. On the programme was:

"Starvation in the World and the Christian Conscience".

"A new Factor in History: Nations United against Starvation."

"Catholic Women and Starvation in the World: initiative and future plans."

Mrs. Maria Tomaschivsky submitted her paper on "The living standard of the peasants in Soviet Ukraine." The material for this treatise was collected and compiled by Mrs. Olena Trofimovska, an eminent economist.

COMING EVENTS

Our new column, "Coming Events," gives data of important activities of UNWLA Branches. The information must be sent a month in advance.

*

The Conferences of the Regional Councils will start in October: On October 13 a conference will be held in Rochester, N. Y., for

the UNWLA Branches from Rochester, Buffalo, Syracuse and Utica, N. Y.

On October 20 one will take place in New York, for Branches from New York and vicinity.

On October 27 a conference will be held in Philadelphia, Pa., for Branches from Philadelphia and vicinity.

*

Anniversary of UNWLA Branches will be celebrated:

On October 6 Branch 23 at the Ukrainian National Club in Detroit, Mich.

On October 12 Branch 24 at the Ukrainian Hall in Elizabeth, N.J.

On November 10 Branch 28 at the Ukrainian Hall in Newark, N. J.

The path traversed by
the Ukrainian woman
is described in the book

THE WOMAN OF UKRAINE

Published by the Ukrainian
National Women's League
of America

\$1.00

UNWLA Highlights

For 500 New Members

Our campaign to gain 500 new members for our Organization has entered another half year. The results of the first semi-annual campaign have been announced. The first place got the Regional Council of Rochester, N. Y., which obtained 58 new members; the second place belongs to the Regional Council of New York with 45 new members, the third place has the Regional Council of Detroit with 43 new members, and the fourth the Regional Council of Philadelphia that enrolled 42 new members.

The campaign is being continued.

Talent Scouting

The Editorial Committee of OUR LIFE has recently made public a special contest, namely

to distinguish the best Ukrainian talent of 1957.

The detailed data were given in OUR LIFE, No. 8, 1957.

We wish to invite all members of UNWLA Junior Branches to examine the situation in their localities, and having discovered a young talent, outstanding in some field of endeavor, let us know about it, thus presenting a candidate for competition.

Membership Cards

The membership cards for UNWLA members have already been printed. Every UNWLA Branch, and the Junior Branches among them, will soon receive an allotment of printed cards to hand them to the members. The card contains the name and the surname of the member, and confirmation of payment of membership dues.

НАШЕ ЖИТТЯ — ЖОВТЕНЬ, 1957

Jubilee Rally of Plast

During the weekend, August 3 through 5, at Grafton, Ontario, Canada, took place a jubilee rally of Plast, or Ukrainian Scouts. Around 1,000 Scouts gathered to observe the 40th anniversary of Plast, and to demonstrate their strength in their displays and competitions. The groups of the Scouts had been preparing all year long for this festival. Their slogan was "Wandering over the Ukrainian lands."

The groups had been studying ethnography, history, art of every Ukrainian province, and had been trying to carry out something that interested them. One group made a model of an old building, the other learned folk songs, and still another collected landscapes. The groups of Girl Scouts were interested in folk art.

As a result there appeared at the rally several groups of Girl Scouts in folk costumes. They dug out the patterns of the costumes and made the dresses. In many a group each Girl Scout secured such a garb, while in other groups all the girls contributed their part in preparing one costume which was subsequently demonstrated by one Girl Scout whose characteristics best harmonized with the dress perfected by them. The Girl Scouts proved their determination and ingenuity in obtaining materials and details. They were aided in their efforts by old grandmothers with information and advice. E.g. the group "Chaika" of Cleveland traced out real homespun linen for shirts and skirts, while another "Chaika," from Jersey City, N. J., managed to make also homespun simple socks, adorned with a design, to wear with their costumes.

Close to 120 Girl Scouts appeared for the showing. Most of them selected the costumes of Central Ukraine which are regarded as representative attire of Ukraine. The next largest was that from Hutsulia, the Carpathian region of West Ukraine. Then followed the group from Polissya which presented the

clothes of the swampy Pripjat River region. Altogether there were 9 Ukrainian provinces represented in the exhibit.

The boys and girls enjoyed immensely all manifestations at the rally, finding that they have gained much spiritually and have learned more about Ukraine.

UKRAINIAN ARTIST IN PARIS

At Chenevier near Paris, France, there is in the shade of poplars a little house. It was built by the late Peter Omelchenko, master of graphic arts, along with his wife, Sophia Zaritska. Peter Omelchenko died in 1952,

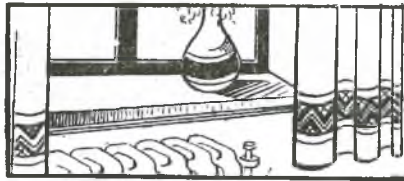
and his widow, a renowned painter, is continuing her work.

She studied at first in Lviv, under famed painter Novakivsky. She intercepted from him a liking for colors which tendency is continually noticeable in her paintings. Afterwards she went to Prague where she completed her studies, and where she met her future husband. However, it was only at Paris where she has developed her talents more impressively.

She has been displaying her canvases every year at the Salon of Independent Artists. Her particular characteristic is — figures of mothers leaning tenderly toward babies. The expressiveness may be detected even from mother's hands and foldings of her dress.

A group of Plast Girls of Cleveland, Ohio, at the Jubilee Rally at Grafton, Ont., Canada, wearing the costumes of Polissya.

У НАШІЙ ХАТІ

Жовтень у городі

ЦИБУЛЬКОВІ РОСЛИНИ В НАШОМУ КВІТНИКУ

Місяць жовтень — це час посадки цибулькових рослин. Краса тих квітів нам усім добре відома, бо гіяцинти й туліпани прикрашують парки і міські плянтації.

Нарциси, крокуси і підсніжки ростуть роками на одному місці. Коли відквітнуть, садимо там однорічні рослини і весь рік милує наше око квітник своїм гарним виглядом. Туліпани викопуємо раз на три роки і садимо їх цибульки там, де нам підходить. Коли відквітнуть гіяцинти, що їх ми посадили попереднього року, треба їх цибульки викопати і через літо відповідно переховати. З початком жовтня висаджуємо їх знов. Звичайно вживаємо їх два роки. Коли восени ще докупимо дещо з нових відмін, то за кілька літ матимемо вповні обсаджений квітник.

Цибулькові квіти треба все садити групами, а не розкидувати по кілька штук по цілому квітнику. Тоді маємо хоч ілюзію масовости. Роздріблення їх по кутках — це найчастіша помилка при плануванні.

Коли садимо цибулькові рослини між биллинами, що тепер дуже поширене, мусимо вважати, щоб час квітнення і висота росту тих билин їм відповідали. Нарцисами відграничуємо травники від кушів, крокуси садимо в травниках купками. Підсніжки повинні увійти між куші і билини, що зносять тінь. Тут вони гарно розвиваються. З ними можна давати також мускарі-гіяцинти й осягнути гарне обрамування.

На глибину посадки треба дуже вважати. Засадою є: цибулька повинна увійти три рази так глибоко в землю, як її висота. Докладніше

про це писав я в ч. 8 „Н. Ж.“ за бересень 1956.

У старому краю небагато садили туліпанів, бо цибульки їх були дорогі. В Америці це є популярний квіт і можна в ньому розкошувати. Насінні крамниці пропонують все нові відміни. Але їх нехай плекають фахові огородники, а для наших малих квітників залишімось при старих, випробуваних відмінах. Робота в квітнику починається вже восени і від того, що ми восени посадимо, залежить вигляд квітника ранньою весною.

ПІВОНІЯ

До дуже поширених зимотривалих квітів-билин належить півонія. Можна садити її групами серед травників і поодинокі на квіткових грядках. Своєю зеленою гичкою широко вкриває поверхню від ранньої весни до пізньої осені. У травні-червні дає квіти, які прикрашують наш квітник. Перед оздобними кущами, як ясмін, чи девція, творять гарну підшивку, а також можна нею обсаджувати стежки.

Корінь півонії (фахова назва *rizome*) по втраті своєї надземної гички восени, живе у землі даліше. Нагромадивши собі за літа запасу поживи, з весною випускає своє листя, а потім квіти. Раз посажена півонія росте на своєму місці роками й окрім обполення бурянів, обсапання, зірвання відцвілих квітів, осіннього погноєння компостом та зрізання гички восени не вимагає більшої уваги.

Тому що півонія є довготривалою рослиною, вибираємо їй дбайливо місце. Може бути на сонці або в півтіні. Перед садженням угноємо компостом і вичищуємо землю від усяких бурянів. Осо-

бливо перій для півоній — дуже небажаний сусід.

Садимо в вересні або ранньою весною поділене коріння. Треба вважати, щоб не посадити ані заплитко, ані за глибоко. Прикриваємо її найбільше на 2 інчі землю. Посаджена за глибоко не цвіте. У першому році півонія звичайно не дає квітів, а потім цвіте рік-річно.

Досі вирощено різні її відміни. Подаю лиш найважливіші з них:

1. *Paeonia alba plena*, 60—80 см. висока, біла.

2. *Paeonia purpurea rubra plena*, 60—80 см. висока, червона.

3. *Paeonia rosea superba plena*, 60—80 см. висока, рожева. Цвіте аж у червні.

Зі шкідників нападають півонію мурашки, які можуть не раз зовсім знищити завязки квітів. Винищуємо їх препаратом „Antrol“, що його продають у кожній городничій крамниці.

Роман Коцик

ПРИ ЧАШЦІ ЧАЮ

Досліди виказали, що чай це середник стимулюючий. У чому саме криється ця його прикмета? У чаю міститься дрібка кофеїни. Цукром осолоджуємо його й підносимо тим його кальорійну вартість.

Коли ми випили гарячого чаю, тоді він входить у наш шлунок, де обсорбується цукор і кофеїна починає діяти. Тому діяння гарячого чаю відчуваємо зразу. По 15 хвилинах приходить відпруження.

Щоб використати чай як слід, треба його вміло спарити. Для цього кілька вказівок. Чайник треба перед тим нагріти, заки насиплемо туди чаю. Парити треба свіжо перевареною, кип'ячою водою. Парення повинно тривати 3—5 хвилин, не довше.

На полуденок (ланч)

Школи так щасливо влаштовані в Америці, що діти дістають вполудне теплий харч. У багатьох школах слідкують також за тим, щоб діти з'їли те, що подане. Отже проблема другого снідання для дітей тут розв'язана.

А що з полуденком працівників? Тих, що починають робітний день о 8-ій і закінчують його о

4-тій? Або тих, що починають його о 9-тій і закінчують о 5-ій?

Багато з них користає з фабричної або бюрової харчівні. Але велика кількість бере собі з дому готовий полуденок, а докуповує тільки напій. А деяким навіть домашній чай чи кава краще смакують і тому беруть їх із собою в термосі.

Та найбільшою проблемою тут — як уложити цей полуденок? Щоб він був смачний, апетитний та кожного разу інший?

Різноманітні можуть бути не лиш додатки, але й підстава: хліб чи булка. Булку можна чергувати хлібом ясным і темним, питльованим і разовим, американським і італійським. Намазкою, крім свіжого масла, може бути сир із прирізом чи кмінком, розведений дрібкою сметани. Можна також переложити хліб яйцем, що ми його перед тим зварили і вимішали з прирізом або кропом. Смакувати ме також салатка з городини, розведена на листку зеленої салати.

Кожен полуденок мусить мати також свіжий овоч. Це конче потрібне для доброго стравлення його компактної маси. Залежно від пори року даємо яблука, грушки, банан, помаранчу.

Найбільше популярна при полуденках вудженіна. З наближенням зимної пори року починаємо її більше вживати. Але при ній все треба пам'ятати й про конечний додаток сирі городини. Тому до такого полуденку додаємо помідор, редьківцю, ріпу, зелений огірок.

Зіставлення полуденку повинно збуджувати апетит. Ось кілька прикладів осінніх полуденків:

1. Разовий італійський хліб із сиром із сардинками і редьківцею. Склянка кави. Яблуко.

2. Темний хліб із сметанковим сиром і шинкою. Помідор. Склянка чаю.

3. Ясний хліб із листком салати та дрібкою яринної салатки. Склянка молока. Банан.

4. Булка з меленими яйцями з кропом. Склянка кави. Грушка.

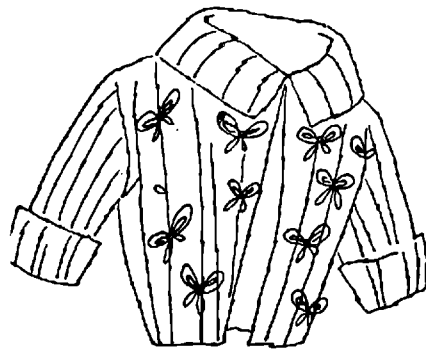
5. Чорний хліб із маслом і ковбасою. Редьківця. Склянка чаю.

6. Ясний хліб із листком салати та дрібкою рибної салатки. Склянка молока. Банан.

Апетит побуджує також естетичний вигляд харчу. В Америці маємо такі різноманітні папері до вгортання, торбинки й серветки, що з цим немає найменшого клопоту. Навіть тарілка чи кубок із плястику, дуже улегшують нам це завдання. Серветку підкладаємо під їжу й тим уникнемо кришок на столі.

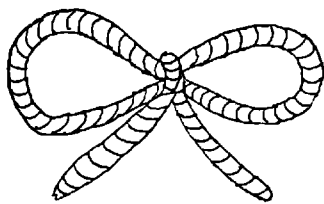
МОДНІ ДРІБНИЧКИ

Перегляньте вашу зимово-осінню гардеробу! Чи ви всім вдоволені? Торічні речі ще добрі, але вже надокучили. Чи не можна б їх чимсь відсвіжити?

Починаймо від светера. Кожна з нас має один-два в нижніх відтинках. Попробуймо його причепурити, щоб він оновився.

В магазинах і журналах бачимо тепер светери зпереду прикрашені. Невеличкими кокардами, розетками, квіточками. Всі ці додатки можна дістати в 10-центових крамницях.

Спробуймо це з нашим светером! Дібравши волічку того самого або темнішого кольору — поробити невеличкі кокарди і нашити їх з переду та на рукавах. Пам'ятати тільки, що волічка мусить бути груба та добре дібрана кольором.

Як водиться?

Наша рубрика подобалася читачкам. Кажуть, що давно відчували потребу обміну думок на цю тему. Звичаї й поведінка є часто предметом дискусій у родині. Зударяються давні поняття товариських форм із новими, що їх видвигає теперішнє життя.

Тому прохаємо надсилати нам свої запити й сумніви. Що більше будемо це обговорювати, то виразніш зарисуються перед нами звичаї, що їх треба буде приміювати. Бо наша дійсність вимагає від нас постійних змін нашого побуту, дарма, що ми прив'язані до давніх товариських форм.

... У нас немає означеного віку, коли молода дівчина починає вхо-

дити в товариське життя. На найбільш репрезентативних баях бачимо навіть 15-літніх. А в культурних суспільствах є певні границі віку. Наприклад знаємо, що англійська аристократія впроваджує щороку у червні своїх 18-літніх „дебютанток“ на королівський двір. За її прикладом ідуть і інші середовища. В американських газетах читаємо часто про дебют такої чи іншої молодої дівчини у товаристві. Як воно водилося у нас, у краю І чи не слід би нам також застановитись над границею віку для репрезентаційних okazji?

Мати підлітка.

Ваша правда, що ця ділянка товариського життя в нас зовсім неупорядкована. У старому краю

Огірки, як закуска

Потрібно:

- Стільки квашених огірків, скільки осіб
- 1 яйце на огірок
- 1 булка
- 1 ложочка муштарди
- 1 ложочка оливи

Твердий, квашений огірок перекроїти вздовж і вибрати з нього середину. Окремо зладити начинку. Зварити твердо яйця і змолоти їх на машинці разом із булочкою, намоченою в молоці. Змелену ма-

уже були певні, устійнені вимоги щодо того. На селі було точно визначено, коли молода дівчина доростала і могла вже брати участь у забавах.

У місті побут розвивався інакше. Давніш освіта молодих дівчат закінчувалась виділовою школою й тому вони вже 16-літніми входили в товариство. З хвилиною, коли жіноцтво добилось права на освіту, тоді дівчина вважалась дорослою по закінченні середньої школи. Матура — це була та брама, що випускала молодь у світ.

Ця засада повинна діяти для нас і тут, у новому світі. Бо середня школа є широко доступна, а навіть до певної міри обовязкова. Кожен і кожна може й повинна її закінчити. Градуація молодої дівчини може вважатись також за її вхід у товариство дорослих.

Та й навіть впроваджувати молоде дівча на репрезентативні бали, коли є стільки відповідних менших забав? 64 Відділ США у Нью Йорку впровадив щороку „перкалеві вечери“, де забавляється молодь у своєму крузі. Варто, щоб цим шляхом пішли наші Відділи й по інших осередках. Також Пласт влаштовує часто вечерниці для юнацтва. Як мило й невимушено забавляється молодь у своєму середовищі! Це розвага — відповідна для її віку і засобів. На все повинен бути свій час.

Тітка Христина

су втерти з оливою, муштардою і наповнити нею серединки огірків. Зверху можна прибрати ці огірки скибками редьківці або звиненими сардельками.

Качка в помідорах

Потрібно:

- 1 качка середньої величини
- 1 цибуля
- ½ склянки росолу
- ½ склянки білого вина
- 4 помідори
- 1 ложка масла

Почистити качку, поділити на частини (лабки, груди і хребет). Посолити. На маслі всмажити дрібно посічену цибулю, ясно підсмажити і покласти на це мясо. Душити під покрешкою, а коли википить, підливати потрохи росолу (або води). Коли мясо вже змякне, лишити, щоб на товщі обрум'янилось. Залляти вином. Окремо розварити помідори, перетерти через ситко і залляти тим качку. Нехай раз закипить.

Подавати з рижом.

Ковбаса з паприкою

Потрібно:

- 1 паприка на особу
- ½ ф. ковбаси або шинки
- 1 ложка масла
- 1 цибуля
- 3 помідори

Паприку почистити (зрізати верх і виїняти зернятка) і кинути на окріп, нехай закипить. Виїняти, а коли прохолоне, покроїти в не надто тонкі смужки. Окремо всмажити ясно на маслі цибулю, вкинути туди порізану паприку і переварені й перетерті через ситко два-три помідори. Душити це все разом із паприкою. Коли паприка змякне, вкинути туди порізану ковбасу або шинку. Раз заварити.

Хорватська салата з паприки

Потрібно:

- 4 паприки
- 2 ложки оливи
- оцту і цукру до смаку.

Почищену й помиту паприку (без зернят) порізати у смужки. Посолити, нехай лежить. Розводнити оцет до смаку, додати оливи і цукру в смак, вкинути туди видушену паприку і варити, доки вона не змякне. Прохолодити й подати.

Яблука з кремом

Потрібно:

- 4 великі яблука
- ванілія
- 2 ложки цукру

До крему:

- 1½ склянки молока
- 2 жовтка
- 1 ложочку картопляної муки
- 3 ложки цукру

Обідрати яблука, перерізати на половину, вижолобити і зварити на легко поцукрованій воді, вважючи, щоб не розварились. Виложити до салатирки і залляти кремом. Соковик можна використати до пиття.

Крем: Заварити молоко з ванілією. Окремо втерти жовтка з цукром і мукою. Влити жовтка до киплячого молока, мішаючи, зменшити вогонь і мішати, доки не згусне. Не сміє закипити.

Подається холодне.

Орішковий пиріг

Потрібно:

- 8 яєць
- 1 горнятко цукру
- ½ ф. мелених лісових орішків
- 4 гіркі мігдали
- 1 помаранча
- 1 цитрина
- 1 ложка муки

Втерти жовтка з цукром, аж побіліють. Додати сок із однієї помаранчі й однієї цитрини, мелені лісові орішки і чотири гіркі мелені мігдали. Коли вже вимішане, додати одну ложку муки і все дуже добре вимішати, щоб добре сполучилось. Наприкінці вбити шум із білків і легко перемішати. Влити масу до помашеної тортівниці і пекти пів години на 325°. Коли зарум'яниться, виїняти і посипати зверху січеними орішками. Годиться до чаю і держиться добре кілька днів.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті Стефанії Нагірної „Український Музичний Садок“ у ч. 8, 1957, пропущено через недогляд, що всю працю акомпаніатора на пописі садку виконала з великою увагою п-ні Лідія Осінчук. За цей недогляд перепрошуємо.

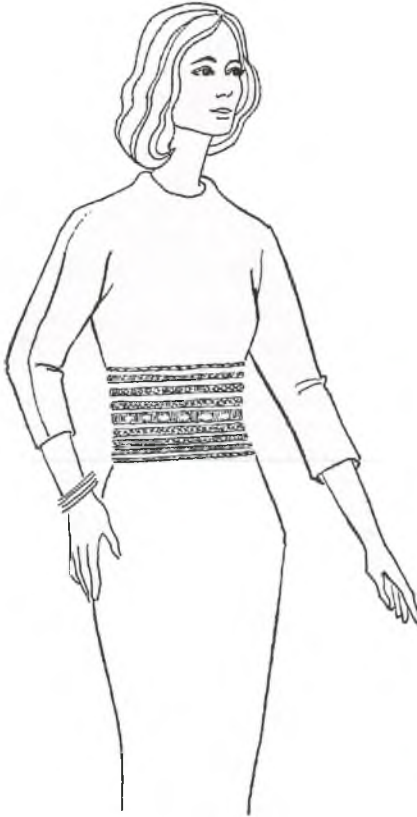
Жертуйте на пресовий фонд „Нашим малцям“

Українська вишивка

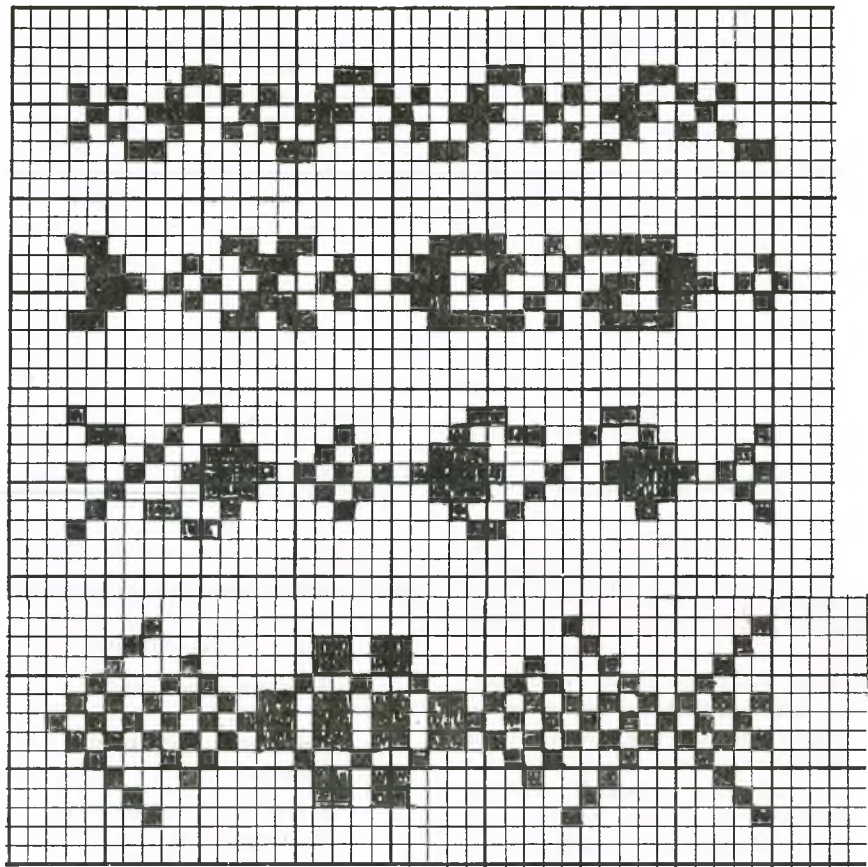
ВИШИВАНА СУКОНКА

Щораз більше бачимо вишивки у приміненні до суконок. Здебільшого примінюємо це влітку, коли ясний матеріял та прості лінії дають найкращу змогу.

Але й тепліші суконки до цього надаються. Одна з наших читачок спробувала це при гладкій, сірій суконці. І то дуже цікаво: при рів-

но скроєній суконці без пояса, вона примінила вишивку довкруги стану. На сірому тлі блакитна вишивка гарно виглядала. Можна спробувати також в інших кольорах. На брунатному тлі гарно виглядатиме вишивка ржавої краски. Навіть при пояску можна б цю вишивку примінити, розділюючи її вміло вище й нижче його.

ХРЕСТИКОВИЙ ВЗІР

Смужки вузьких взірців уложені біля себе так, що ширший настає після вужчого аж до найширшого мотиву, що виходить по середині. Потім повторюється знов вужчий і сходить знов до крайнього, найменшого. Всі взірці виконані однією краскою.

Нова збірка для дітей на осінні й зимові місяці
ЗОЛОТЕ ПАВУТИННЯ

Упорядкувала
Марія Юркевич
Ціна 50 ц.
з пересилкою 55 ц.
Замовляти у Централі СУА
й усіх книгарнях

Цікава сценка на св. Миколая

Іванна Савицька:
СОН СВЯТ-МИКОЛАЇВСЬКОЇ
НОЧІ

Ціна 50 центів
Замовляти в Централі СУА

Срібна Зірка

Збірник віршиків і оповідань
Упорядкувала Марія Юркевич
Відбитка з „Н. Ж.“

ЦІНА 50 Ц.
Замовляти в Централі СУА

НАШИМ ДІТЯМ

Хто пташці життя врятував?

Були собі Дід і Оріся. І ще як Орісі сповнилось тільки один рік, їй купили подарунок — дві пташки. Дві маленькі папуги, що їх паракетами звуть. Одна на колір золотава, друга — голубенька. І стали вони жити в гарній клітці з кількома сідалами й однією гойдалкою. Пташки дуже рухливі, веселі і невгамовно шебетливі.

Але через рік, восени, Золотава пташка раптом занедужала. Сиділа весь день настобурчена, не хотіла їсти і безперестанку тремтіла. Що його робити? На жаль, ніхто в хаті не знав, чим їй допомогти. І на другий уже день пташка перестала жити. Пташки ці родом із далеких-далеких країв, де зими не буває, і через те вони дуже чутливі на всяке згіршення погоди, на раптову зміну тепла в хаті.

Поховали бідну пташку в садочку — саме там, де весною гарні тюльпани рясно цвітуть. А Орісі навіть не сказали. І в той же день купили нову подругу Голубенькій — таку саму Золотаву.

Велику втіху мала Оріся з пташок. Хоч вони і не вмели по-нашому відповідати їй, вона щодня з ними розмовляла, розказувала хатні новини й надвірні. І була певна, що вони все розуміють.

І от минулої осені, коли раптом похолодніло, а в хаті може ще не нагрілося як слід, гукає ранком Оріся:

— Діду, а наша Голубенька **ТАПШКА** (вона ще не вмела вимовити пташка), — наша Голубенька тапшка захворіла. Ходім подивимось, як вона тремтить.

Дідові відразу стало моторошно. Пригадалась торішня втрата. Підійшли до клітки. Золотава метушиться, цвірінкає, жваво стрибає з сідала на сідало, а Голубенька сидить долі непорушно, піря їй усе настобурчене, і тремтить-тремтить... Що його робити? Узав її Дід із клітки в руки — пташка кричить і кусається. Люто

кусається, як кусалась і та, торішня. А кричить — неначе скаржитись. І на кого скаржитись? Та, напевне, на господарів, що не догледіли — дали занедужати.

І ще раз: що його робити? Де тут того лікаря пташиного шукати? Та чи й є такі лікарі? А як є, то що це коштуватиме в Америці? А Оріся турбується:

— Може тапшці булянса викликати? — питає. Бо знає, що до раптово захворілих людей викликають амбулянса. І дуже його не любить, чи боїться. Бо сказала про амбулянса, та й, мабуть, злякалась: притулилася щільніше до Діда і з жалем поглядає на пташку:

— А може ми її, Діду, самі полікуємо? — питає.

— Давай, спробуємо, — сказав Дід. Бо тільки тепер пригадав, що як купували пташок, то дали їм ще й книжечку — як їх доглядати. У тій книжці Дід і знайшов тепер якраз те, що потрібне.

Тоді вони з Орісею одяглися й швидко пішли до аптики (драгстори) Горвіца, недалеско від їхньої

хати. На ліки треба було рецепти від лікаря, але в книжечці написано, що як аптикар кого знає й вірить, що це для пташок, то може дати таких ліків і без рецепти.

А їх аптикар знав. Та й ще як тільки ввійшли вони до аптики, Оріся відразу гукнула:

— Пане Горвіц, у нас тапшка хвора!

І коли Дід переклав її заяву аптикареві, він, видно, повірив їй і продав ліки без рецепти.

Прийшли додому, приготували все, як написано, Дід узав пташку в ліву руку, притиснув їй крильця, щоб не борсалась, і двома першими пальцями тієї самої руки роззявив їй ротика й правою рукою капнув ліки. Одну краплю. Пташка відбивалась, кричала й кусалась.

На другий день — ще одну краплю. Цього дня пташка вже менше кричала і майже не кусалась. І помітно було, що тремтить менше. Але їсти не сідає. Це трохи турбувало. На третій день, коли Дід знову дав пташці краплю ліків і пустив до клітки, пташка тремтіла вже зовсім мало. Але все ще не їла. Дід з Орісею тривожно дивились.

І згодом побачили, що сусідка її — Золотава — починає крутитись навколо хворої, і все наче хоче підпхнути її ближче до коробочки з їжею. І з цього боку забіжить, і з того, і спереду, і ззаду, та все попихає, та все щось приговорює по-своєму...

Нарешті, притиснула Голубеньку до самої коробочки, стрибнула на приступець біля коробочки, хапає хвору за чуба й нахиляє до їжі... Аж наче вимовляє: „Та їж, кажу тобі, то будеш здорова!“

Це тяглося довгенько. Аж, нарешті, хвора клюнула раз, клюнула другий раз, і третій. Як це побачила її сусідка, то втішно розшебеталась, як у найясніший, радісний день.

До вечора того самого дня Го-

ЗОЛОТА ЯБЛУНЬКА

**Посадив я яблуньку
Не просту.**

**Посадив я яблуньку
Золоту.**

**Я ранком прокинутись
Не встиг,
Як до мене яблучко
Плиг!**

**І само ускочило
У рот.
Я їх зів з десятеро —
От!**

**Ви, може, не вірите
Мені?
Це ж було, признаюся,
У сні.**

Петро Кізко

лубенька перестала тремтіти. І відтоді — здорова й весела. І добре їсть.

А Орися з Дідом почали вгадувати (та й досі ще не вгадали): хто ж саме пташці життя врятував? Чи Орися, що перша побачила хвору й напоумила Діда самим полікувати, чи Дід, що ліків добув, чи Золотава папужка, що змусила хвору подругу їсти в тяжкий для неї час?

Чи, може, — всі гуртом?
Дідусь Ориси

О. Кобець

МАЛА ПОМІШНИЦЯ

Хоч ще дуже я маленька,
Але всю роботу знаю.
Часто хвалить мене мама,
Що так радо помагаю.

Вмію випрати, зварити
Всі чужі і наші страви,
Лялі сукні всі пошити,
На щодень і до забави.

Песик Гавко дуже часто
Помагає при роботі.
І тоді стає всім ясно,
Що ми робимо з охоти.

Киця чистить всі горнятка,
Гавко хвостиком змиває.
Часом скаче він на татка,
Як часопис він читає...

СакСаг

ІЗ ЖИТТЯ ТВАРИН

Перше привітання

В зоологічному парку велика подія. В родині австралійських кенгурів народилось мале кенгуреня.

Маленьке кенгуреня по народженні ще дуже слабеньке. Не може ходити, лазити, а тим більше скакати, як його батьки. Довший час воно живе в причеревній торбі матері. Там воно п'є молочко своєї мами, там dorocтає і кріпне.

Коли кенгуреня dorocтє, мама час від часу викидає його зі своєї торби і ніби каже:

— Досить тобі в торбі сидіти! Вилазь, вчися бігати і давати собі раду.

Малюток не люблять вилазити з теплої, вигідної торби, але маму мусять слухати.

Раз бачив я цікаву картину. Ма-

ма-кенгуриця стояла на задніх лабах, а з торби висунуло голову маленьке кенгуреня. Тато, старий кенгур, підбіг до маленького, обнюхав його і став цілувати (облизувати) гарненьку мордочку свого синочка.

Пес урятував життя

Богданчик і Петрусь сіли на човник із великим псом і поїхали ловити рибу на острів. Одному було 9 літ, а другому 12.

Витягнути човен на беріг не мали сили. Тому привязали його до кілка, а самі закинули вудки і дивились на поплавки. Не бачили, як хвилі підмили кілок і відбили човен від берега.

О горе! Діти не могли вернутись до хати і мусяли ночувати на

острові. Вночі було дуже зимно, а вони не мали чим укритись. Але пес, що лежав між ними, ogrівав їх своїм хутром і це врятувало їх від простуди.

Ювілей у Клівленді

Зоопарк у Клівленді святкував своє 75-ліття. Всі звірята дістали святочні подарунки. Одній малпочці вручили великий, соломяний капелюх. Вона ним дуже втішилась і зразу поклала його собі на голову. Друга, її посестра, дістала парасольку. Стала вимахувати нею на всі боки. Діти й дорослі сміялися з малпочок і дивувалися цим звіряткам, що вони не знищили дарунків, а вжили їх майже так, як це роблять люди.

Вуйко Квак

Діти й дорослі сміялися з малпочок.

Перші сходи Відділів уже поза нами. Радісно зустрілись членки по літній перерві. Ще не встигли розказати собі всього, що бачили й чули. Бо вже на перших сходинах треба було приготуватись до Окружних Зїздів.

* * *

А приготова справді йде дуже гарно. Більшість округ (Рочестер, Дітройт і Філадельфія) переводять Окр. Зїзди при допомозі комісій. Комісії вже вибрані, теми намічені. На Зїзд прийдуть із готовим матеріалом.

* * *

Свої проєкти на Окр. Зїзд Відділи вже повинні випрацювати. Там де створено комісії для підготовки — вони включають ці проєкти у свої наради й подадуть їх Зїздові до відома.

* * *

Подаємо знов вислід приєднання членства у двох Окр. Радах. На місце 500 геройських жінок у Кінгрі знов станули нові громадянки до праці. Гарно попрацювали дві округи. Накінці розглянемо також їх способи прані.

А що з Відділами, що не включені в округи? Клич Централі також дійшов до їх серця і спонукав їх до дії. Напевне й вони приєднали нових членок. Про ці успіхи подамо в черговому числі.

* * *

Вже починаємо висилати членські виказки тим Відділам, що прислали список своїх членок. Управи Відділу роздадуть їх своїм, членкам, що виповнили свої зобов'язання для Відділу і Централі США. На виказці є рубрика членських оплат.

Виказка — це видимий доказ приналежності до організації США та живого зв'язку членки із своїм Відділом.

* * *

Наша думка — відзначити найкращий молодий талант 1957 р. знайшла признання. Вже пишуть нам про те з наших осередків. Та треба зацікавити цією справою все наше членство. Прохаємо розглянутись серед молодого жіноцтва в Вашій околиці та вносити нам свої пропозиції. Точніші подробиці цього відзначення подаємо на іншому місці.

* * *

Сподіваємось, що Відділи вже на перших сходинах переглянули свої зобов'язання до Централі. Залеглостей ще дуже багато. Розсилаємо Відділам виказ влат і залеглостей для точного перегляду. Виказ є за роки 1955—1956 і 1957. Прохаємо зрозуміти, що бюджет Централі залежний від цих влат, а враз із тим тяглість праці.

ЦЕНТРАЛЯ ОДЕРЖАЛА		49 Боффало	50.00
від 1. серпня до 10. вересня 1957:		Фонд Резервовий:	
Річна вкладка		Від. 27 Питсбург	5.00
і Організаційний Фонд:		36 Шикаго	10.00
Від. 27 Питсбург	20.00 5.00	49 Боффало	10.00
36 Шикаго	20.00 —	Вкладка до СФУЖО:	
49 Боффало	20.00 5.00	Від. 27 Питсбург	5.00
50 Бетлегем	— 5.67	49 Боффало	7.50
Фонд Централі:		Фонд Конвенційний:	
Від. 25 Клівленд	25.00	Від. 49 Боффало	5.00

Фонд „Мати й Дитина“:	
Від. 22 Шикаго	60.00
27 Питсбург	10.00
47 Рочестер	31.00
63 Дітройт	11.00
„ 64 Нью Йорк	65.00
Марія Льницька, Шикаго	2.00
Ольга Коцюба, Едистон	2.00

Фонд Стипендійний США:
Ева Сташків, Гайлія, Фла. 100.00

На Музей США:
Юлія Білецька, Баррон, Віс. 1.00

На „Фонд 500“:
Від. 27 Питсбург 10.00
30 Клівленд 20.35
„ 50 Бетлегем (від п-ні
Яр. Цегельської 15.00 і п.
Миросл. Чубатої 5.00) —
разом 20.00

Софія Гунька, Рочестер 5.00
Анна Столярчук, Боффало 1.00

Пресовий Фонд Н. Ж.:
Від. 25 Клівленд 5.00
27 Питсбург 10.00
30 Клівленд (збірка) 35.00
„ 49 Боффало 10.00
Кат. Гупалова, Седдл Рівер 7.00
Лідія Лемішкова, Філад. 5.00
Нелі Ковалишин, Нептун 2.00
С. Дибайло, Н. Плейнфілд 2.00
В. Марфей, Гемтрек 2.00
Софія Шкраба, Борбенк 2.00
Клявдія Гош, Філад. 1.00
Стеф. Цимбаліст, Дітройт 1.00
Волод. Брикович, Філад. 1.00
Марія Вандзура, Шикаго 1.00
Марія Клепачівська, Вермонт 1.00
Орг. Українок Канади, Від.
Содбури, Онт. 1.00
З подякою

А. Кульчицька, фін. секр.

Анна Сивуляк, касієр.

ГОСТІ В ЦЕНТРАЛІ

Дня 16. вересня завітала до Дому США далека гостя. До Філадельфії прибула українська співачка Ія Мацюк. На цю зустріч зішлись членки Екзекутиви США і Колегії СФУЖО. Пані Мацюк привезла привіт від українського жіноцтва Бразилії, що згуртоване в Жіночій Секції ХОС-у. Присутні почули також про її мистецький шлях, що його зясуємо окремо в нашому журналі.

В ІМЯ 500 ГЕРОЙСЬКИХ ЖІНОК

Клич Гол. Управи про приєднання 500 нових членок знайшов відгук у кожній окрузі СУА. Всюди вдалось притягнути нових громадянок, що станули до праці. На місце 500, що загинули в Кінгрі, придбали ми нові сили.

В попередньому числі подали ми вислід цього змагання у двох наших округах. Тепер продовжуємо звіт про нових членок з Округних Рад у Нью Йорку й Філадельфії. Їх вислід за перший піврік 1957 теж гарно представляється:

Округна Рада СУА в Нью Йорку:

Відділи:	Дотеперішнє число членок	Придбано членок
1 Нью Йорк	35	6
3 Нью Йорк	47	—
4 Нью Йорк	30	—
8 Бронкс	33	4
18 Джемейка	18	—
21 Бруклін	110	1
24 Елизабет	96	—
28 Ньюарк	120	15
35 Озон Парк	15	—
53 Асторія ново засн.		20
64 Нью Йорк	74	5
65 Нью Бронсвик	26	—
66 Нью Гейвен	59	—
67 Перт Амбой	17	4

Загальне число новопридбаних членок округи: 55.

Округна Рада СУА у Філадельфії:

Відділи:	Дотеперішнє число членок	Придбано членок
2 Честер	65	2
10 Філадельфія	51	15
11 Трентон	35	—
13 Честер	32	5
15 Честер	28	—
20 Філадельфія	51	2
39 Милвил	14	1
40 Аллентавн	30	—
41 Філадельфія	25	—
42 Філадельфія	75	3
46 Філадельфія	92	1
48 Філадельфія	52	1
50 Бетлегем	14	5
52 Філадельфія	27	—
59 Балтимор	41	3

Загальне число новопридбаних членок округи: 38.

Прізвища новопридбаних членок подаємо на іншому місці.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Пікнік жіночих організацій

Над озером, у літніщі п-ні Ф. Сіділо, зібрались дня 8. вересня членки кількох жіночих товариств, а саме 5 і 31 Відділів СУА, Т-ва св. Ольги і СГД (Гетьманців). Погода була чудова, а настрої присутніх гарні. Під час гостини виголошено кілька промов, а потім розпочалась дискусія. Головною темою було питання, як затримати при нас дальші покоління. Всі були згодні з тим, що сильна розбудова наших церков, шкіл і культурних установ, а також господарська підстава нашого суспільства матимуть найважливіше значення.

В розмовах порушено також Дім СУА у Дітроїті, в якому треба примістити громадський осередок. На ту ціль переведено збірку, що дала у висліді 25 дол. Для тієї цілі створено торж Комітет, що його очолює п-ні Марія Слюсарчук. Окрім неї входять ще п-ні Павліна Будзол, містогорова, п-ні Анастасія Білоус, секр. Гроші перебрала касієрка Комітету п-ні Сіділо, яка зложила їх до Українського Банку „Самопоміч“, де вже є на книжечці 400 дол.

Комплет журналу (7 чисел) „Громадянка“ коштує 1 дол.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Надзвичайні річні збори

Зприводу виїзду голови п-ні Ярослави Цегельської і містоголови п-ні Мирослави Чубатової, дня 8. вересня відбулись тут надзвичайні загальні збори. Членки зійшлися в домі п-ні О. Маруненко. На ці збори прибула голова Централі п-ні Олена Лотоцька, яка виголосила організаційний реферат. Присутні почули про нові пляни Централі та спосіб, як Відділи можуть включитись у ці завдання.

Потім приступлено до переведення виборів. До нової управи увійшли: пп. Олена Маруненко, голова, Анна Гачкевич, містогорова, Надія Цегельська, секретарка, Марія Корчева, касієрка, Текля Морісон, реф. культ. освітня. До контр. комісії увійшли пп. Біланич, Павлюк і Шведченко.

У дальшому намічено плян праці на майбутнє. Перед Відділом є участь у торгах в Аллентавні, що відбудуться від 15. до 23. вересня. Як і давніш, Відділ улаштує там свій кіоск та виставить зразки нашого народнього мистецтва. Окрім того є в пляні зорганізувати драматичний гурток, що згуртує мольдь для вистав.

На зборах приступили в члени кілька жінок із Аллентавну. Відділ начислює тепер 14 членок.

УВАГА! СЕКРЕТАРКИ ВІДДІЛІВ!

Секретарка 1. Відділу СУА п-ні Марія Стефанів завдала собі труду і, складаючи список членок для Централі, ствердила, хто з них передплачує „Наше Життя“, а хто ні. Показалось, що на всіх 38 членок Відділу, 9 ще не передплатило журналу. Одна членка є звільнена від плачення вкладок, отже тим самим і від передплати журналу. Як гарно було б, коли б інші секретарки відмітили це, складаючи списки членок! Тоді дістали б вони такий перегляд і могли б приєднувати дальших передплатниць у Відділі, щоб виконати ухвалу XI Конвенції СУА відносно обовязкової передплати журналу.

* * *

Переглядаючи картотеку передплатниць завважили ми, що більшість вплачує аж по нашій пригадці. Чому відкладати таку невелику вплату? Це ж спричинює нам багато праці і поштових видатків. Відновленням передплати в час причинюється передплатниця до розвитку журналу.

Її Нью Йорк

Мочила руки в якомусь розчині, що його розробляли у великому зливі і страдала від того що не могла стерти поту обличчя і шиї. Хотілося, щоб ті години праці не велилися черепахою і не летіли стрілою ці вільні, що належали тільки їй. Коли б її батьки приїхали, коли б батьки були вже тут — тримала себе думкою. Тоді вона знову переміниться в молоду дівчину, що може вчитися співати, пропаде ця втома, що робила її байдужою до всього, що не було сном, повернуться їй вільні неділі, в яких зможе піти помолитися Богу і побачити інших людей. Стримувала себе і була ввічлива, але вже прочувала, що котрогось дня вилетить відтіля через залищання хлопця, що привозив брудну посуду, або котрусь із дівчат, що мили її чи шурували довгі столи, так як і вона.

Замість цього ,бос‘ несподівано спитав її:

— ,Хочеш бути офіціанткою?‘

Оцінили там її вигляд та ввічливість і випустили на залю. Новий ,бос‘ приглядався їй збоку, чи вміє обслужити гостей, чи чоловіки оглядаються за нею, чи більше людей сідає за її столиками, чи всміхається до всіх однаково. Як проминув тиждень, промовив до неї:

„В чому справа, дівчино? Не любиш грошей, чи що?‘

„Ні! — відповіла. — Я їх не люблю, тільки потребую“. Так, вона їх потребувала, а проте не могла спокійно, без почуття розколеного серця, взяти гроші залишені гістьми на столиках для неї.

„Бос‘ хитав головою нічого не розуміючи.

„Смішно — казав. — Гріш твій найбільший приритель. Без грошей ніхто тебе не схоче, коли захворієш, ані не прийме на старість. А це кожному трапляється. Гроші, дівчино, роблять життя легшим і приємнішим‘.

„Я люблю музику — відважилася на щирість, бо був чемний і безпретенсійний. — Вона теж робить життя легшим і приємнішим‘.

„Дивна ти — казав він. — А що, ти може граєш сама на чомусь?‘

„Граю. Але я люблю співати‘.

„Співаєш? Ану заспівай!..‘

У цьому не було злосливости, тільки заохота. Але вона не вміла так відразу заспівати. Проте прибираючи столики перед обідом, підспівувала тихенько арію з „Запорожця“. Хто там може знати! Часами в такий дивний спосіб дійдеться навіть до метрополітальної опери! Головне, щоб хтось її „відкрив“.

„Дівчино! — захоплено сказав ,бос‘. — Я радо це говорю, але твоє місце не тут!“

„Ні?“ — заохотилась. Йому, очевидно, подобався її голос. Її очі блистіли, чекаючи на його слова, ніби він був знавцем співи, що його змусили працювати в ресторані.

„Ти повинна реклямувати пиво, або цигарки,

або вино — сказав він. — Мало що можна реклямувати з твоїм голосом?!“

Його пошана до неї, очевидно, зросла. Може тому, що не пішла реклямувати пива, тільки залишилася там, хотів їй зо свого боку зробити якусь приємність. „Джез“ на платівках грав тепер спеціально для неї, коли зала була ще, або вже порожня .

Але він був добрий і мурин Еді, що обслуговував бар був зичливий і шкірив свої білі зуби до неї, скільки разів її побачив. Робив їй різні дрібні прислуги. Час до часу він нагадував собі, що вона чужинка і щоб зробити їй приємність, вітав її вранці: „Гут Морген!“, або казав „данке шен“, при чому це останнє було м'яке, немов шовк. Потішивши її слух німецькою мовою, мав для неї ще одне слово, що мало робити їй приємність. „Оревуар!“ — казав їй на прощання. Даремні були її запевнення, що як одне, так і друге чуже для неї, нехай вже краще говорить по-англійськи. Не міг цього зрозуміти. „Ти ж прийшла з Європи!“ — казав.

До Рожі, старшої офіціантки, він казав: „Не намагайся оплутати мене своїм жіночим чаром! Він на мене не діє!“ З його уваг можна було нераз посміятися і через нього була б ніколи не плакала. Але Рожа, дама, що її вік доходив до сороківки, доприваджувала її до сліз. Вчила її, як накривати столики, насипати цукор і сіль, вкладати серветки, як наливати оцет і заповнювати малі дзбаночки муштардою. Як брати замовлення, подавати гостям і збирати посуду. Ця енергійна дама, що в тому ресторані провела половину свого життя, вважала, що Христя цієї мудрости ніколи не зрозуміє і тому не переривала свого навчання.

„Знаю, дякую“ відповідала спершу стримано Христя. — „Прошу, залишити мене в спокою“ — казала нетерпеливо трохи згодом. — „Перестань! Знаю!“ — домагалася рішуче ще за деякий час, коли Рожа робила їй уваги при гостях.

Її рішуча постава відсунула Рожу на віддаль і зробила з неї ворога. У часі перерви, Рожа сідала за столиком у кімнаті, призначеній для обслуги, і розгортала газету. В своїх окулярах із інкрустованою оправою, подобала на науковця, що стежить за найновішими досягненнями науки. В дійсності, вона шукала за приписами на тісточка та м'ясива і вирізувала їх. Коли переповідала свою з кимсь розмову, обов'язково свою мову закрашувала природною лагідністю, але наслідуючи мову другого, надавала своєму голосові пискливі тони. Людина, про яку була мова, ніколи не мала рації, нею добре було розсмішувати інших. Але коли випадково ця людина з'являлася перед нею, Рожа робила солодкі очі і здавалося, ніби її єдину в світі вона любить.

Підхоплювала всі недоліки Христі, додавала до цього те, чого навіть не було і поквално бігла з тим до ,боса‘. Поверталася спиною до Христі і робила

вид, що говорить про погоду, але її погляд кутиками зиркав у бік де вона була, а язик не мав стриму. „Бос“ поглядав на Рожу уважно і на кожне слово схвально хитав головою. Але, що його погляд повертався в бік Христі, отже без труднощів догадалася, що там мова про неї. З'явився поруч неї, як тільки Рожа зникла із залі. Сказав ніби ненароком:

„З тими бабами не так легко витримати. Більше хочуть воювати, як чоловіки. „Джі!“ Втопили б другу в ложці води! Більше тої води доливають, коли та друга — молода й гарна дівчина. — Помовчавши, він докинув: — Вважай там, дівчино, як стираєш столи. Знаєш, таки треба пам'ятати, що гості мають коліна! Але я думаю, що ти є „олрайт“.“

Христя сказала, окей! і помашувала просто до Рожі. У висках стукотіло. З охотою вийшла б зараз з будинку, щоб не повернутися до нього ніколи. Але ще мала в думках своє блукання по Нью Йорку, коли залишила була дім Еви і тому тільки опинилася перед Рожею.

„Слухай, Роже, — силувалася на спокій. — Як говориш щось босові про мене, то дивися, щоб це була правда! — але раптом щось її понесло і не витримала: — Чи ти думаєш, що я нічого не знаю? Колись, вдома, до нас приходили в гості музики, професори, судді і це не було будьщо, повір мені!“

Без застави вскочила в службову підойму і опинилася на покрівлі-городі. Сперлася до мурованого обрамування і дозволила вітрові танцювати довкола себе. Було їй байдуже, чи сидить хто з гостей, або мешканців готелю в тіні буксів і агав, чи немає там нікого. Близько за дахами вищих і нижчих хмародерів, наїжених телевізійними антенами, поклатася густа зелень Центрального Парку. Ніби недбало кинений кусничок лями, виблискувало там озерце. Блисків літак над стейтом Нью Джерзі. Низько-низько у долині снувалися авта. Яка вона була непомітна, наражена на неправдиві і злосливі закиди серед того розмаху і сили, що так манили її колись на Нінчиних картках! Політики, підприємці, мистці мінялися в готелевих кімнатах і при столиках у ресторані, творили якісь важливі справи в своїх середовищах, але вона була тільки „місс“ або „Кріст“, якій наказували подати те, на що мали охоту! Так, якби вона не зуміла б мешкати у тих розкішних кімнатах, чи покрутитися трохи перед фільмовим апаратом, або відповісти на настирливі питання журналістів, як тут не з одним буває! А взагалі чому це одного чужинця приймають із парадом, посвячують йому цілі сторінки, містять світлини, пропонують тисячі, а другий мусить мити посуду, чи підлогу, хоч у нічому не уступає іншим? Гроші! — додумалась нарешті. — Як не стоїть за тобою держава, мусиш мати гроші! Бос має рацію, гроші мають велике значення! Якби в неї були гроші, вона була б тепер студенткою консерваторії, перед нею були б відчинені двері до слави! Якби у неї були гроші, вона купила б цей готель і викинула б Рожу на вулицю! — переключилась у тількищо пережите. — З великою приемністю! Навіть без виповідження!

Потішившись грізною пімстою, що була писана літаком по небі, покликкала першу з краю підойму,

потиснувши гудзика. Хлопець в однострою, побачивши її, звузив очі, розглянувся на боки. „Для тебе?“ — спитав нарешті. „Для мене, — промовила. — Вези!“ Хитав головою, але натиснув гудзик і зупинився аж у підвалі, хоч червоні світла домагалися підойми на шостому і третьому поверхах. „Не хочу клопоту через тебе, Кріст! Тільки тому, що ти гарна дівчина!“ — і з якимсь веселим співчуттям глянув на її чорну сукню, білу запасочку і білий півмісяць офіціантки.

Здавалося, що здобула признання своїм виступом проти Рожі. Всі були ніби по її боці, але треба було тільки, щоб вона, Христя, мала вихідне, як відразу усі враз із Рожею, стояли одностайним фронтом проти неї. Помітила, що за її плечима, Рожа робить гримаси, розсмішуючи других. Христя затискала зуби і всміхалася до гостей. Десь у закутку душі народжувалися злі наміри, ворожі до всіх настрої, бажання нещастя для тих, що з ними працювала, чи подавала до стола. Знаходила в тому відпруження. Звела всіх до одного знаменника і не хотіла допустити думки, що не всі на те заслуговують. Затратила серед них почуття справедливости. Хотілося самій очорнити другого, вказати на його хиби. Вночі плакала, встромивши ніс у подушку і хотіла до мами. Віл у ярмі вона і більше нічого. Дорого купує кожного дня своє життя. Спершу кожен палець її рук страждав від того переключення з фортепіану до помий. Тепер лякерує свої нігті червоним ляком і терпить від того, як люди до неї ставляться. Другі дівчата вчаться, провадять елегантні авта, танцюють. Є молоді і мають те життя, що належиться молоді, а вона невільниця, невільниця

Але мама ніколи не дізналася про її настрої у тих днях. Затримала собі свою гіркоту. А втім, почувши таке, мама могла б сказати: „Чому ж ти не мала розуму і не поїхала до Честеру?“

Котила день за днем поміж столиками в готелевому ресторані і кімнатою в Домі Старців. Мальована любила під ніч обговорювати злочини Нью Йорку. Мешканці сиділи у вітальні перед телевізором і хотіли спокою, але вона не втихала. На Лонг Айленд пірвали дитину. На Квінсі напали на банк. В Менгеттені юнак покрав на шматки дівчину. Порторіканку, що мешкає через дорогу, хтось локалічив ножем. Христя затулювала вухо подушечкою і намагалася спати. Вранці їй треба було встати в п'ятій годині, щоб встигнути прибути на час до праці. Але страх загніжджувався в серці, а її погляд безупину біг до вікна. Банк і дитина не мали для неї значення, але порторіканку вона бачила кожного дня. Злочин підсувався під сам поріг, міг зачепити й її. Ствердивши, що сну їй не дігнати, вирішила протидіяти. Висунулася до вітальні, з якої входилося до її кімнати і примруживши очі так, як це робила молоденька мільйонерка в готелі, солодко попросила в Дон Жуана: Чи не надає яка станція доброго фільму? Так радо побачила б

Дон Жуан кинувся шукати у програмі. „Здається на сімці буде йти любовна історія . . .“ — сказав і після Христі багатомовний погляд. Але зміряючи до сімки мусів минати п'ятку і тоді Мальована

викрикнула з захопленням: „Ах, когось вже замордували! Залишіть це, прошу!“ „Діно! — думала з тугою Христя. — Де ж ти і ця вся молодість?!. Як подзвонити до тебе, щоб не відповіла твоя мама?..“

Неділя була ніби дороге намисто, що про нього мріє молода дівчина. У календарі вона повторюється що шість днів. У Христі вона була що двадцятьсім днів. Чекала на неї з тугою, мріяла ніби про зустріч з любим. Неділя давала відпочинок, поворот до самої себе, до свого духового „я“ і приносила надію на зустріч із знайомими. Не було нічого приємнішого, як полежавши довше в ліжку, без поспіху вдягатися, добирати до лица зачіску і сукню, а потім у святковому настрою чекати на підземну, щоб поїхати до церкви. Навіть ці довгі, припорошені тунелі, що ними проїздила до праці, здавались іншими у ці рідкі неділі. Не треба було нервуватися і поглядати на годинник, добрий Бог не був дрібничковий і не вимагав, щоб штампувати картку при вході і виході з святині! Нехай буде за те благословенний! Змовить щирю молитву вже на плятформі підземки! Потім вдивлена в світло на престоли, оточена звідусіль різного віку людьми, вимолювала в Нього швидкого виїзду батьків і розуму для себе.

Ніби лява з кратеру, зсувалася з висоти сходів на вулицю різнобарвна, різнолиця юрба вірян, як тільки світла погасли на престоли. Закинула погляд, немов рибалка вудку, і виловила знайому. Ходили до одної кляси, не було між ними дружніх відносин, але тепер зрадили одна одній. Засипували себе питаннями і оглядали себе серед вулиці. Люди розсипалися по обидвох пішходах, гуртами стояли на середині дороги, з недалекої книгарні „Сурма“ заблукана пісня, тужливо прилипала до великоміського чужого бруку.

„Спішуся, Христю — казала знайома дівчина. — Наречений чекає на мене. Я одружуюся. Ми любимося, я така щаслива. Бачиш там коло того зеленого авта? Ну, будь здорова! Покажися колись! Прийди на хор, ти ж любиш співати!“

Пішла і ніби забрала щось із собою. Христя не відразу знала, що це в неї пропав спокій і вдоволення. Поїхали тим довгим, блискучим авто, до якого всіла щаслива пара. Їх очі звернені на себе, йшли за Христею крок у крок. Втиснулися в її думку і там загніздилися. Геройські намагалася відвернути увагу від самої себе. Це нічого, що повертається до Дому Старців така самотна. О, зовсім таки нічого! Пусте це, що в неї немає хлопця і немає авта! Чи це вершок щастя? І нічого те, що завтра і післязавтра і наступних днів чекає на неї тільки Рोजа зі своєю подвійною мовою. Солодкою в очі і злобною за спиною. (Дивно, як одна зловна людина зуміє притїмити багато добрих!) Це нічого, абсолютно нічого, абсолютно, абсолютно

Перед входом до підземки збунтувалась. Дім Старців налякав, ніби в'язниця. Пора б уже побути трохи з молоддю! Побачити інших людей! Пережити щось миле! Круто повернулася від сходів у глибину підземних коридорів і несподівано опинилася в ресторані, в якому кілька місяців тому одержала адресу Хутерниці.

Столики з накриттям і люди, що обідали, нагадали щоденну працю і це трохи розчарувало її. Але всміхнулася до дівчини з серветкою в руці, що принесла їй „меню“. Хто зна, вона теж могла мати тут якусь Рожу, що викручувала її нерви! Від деякого часу вирішила всміхатися до всіх людей, що обслуговували її в якийнебудь спосіб. Запах страв, що завис у повітрі, нагадав маму, а музика, що плила з голосника, якимось без переходу впровадила в цілком інший настрій. Здавалося ніби перенеслася в добре знаний світ, якого давно не було довкола неї! Враз із тим виринув в уяві їх колишній дім у Станиславові, мама у вікні, що всміхається їй назустріч, коли вона біжить з кіоску Святої, а тільки потім тато. Неприсутний для них, з олівцем у правій руці, піднятій до нотного паперу на пульпіті, і той час, як пальці лівої руки були на клявіатурі фортепіану! Коли вже мала перед собою тарілку голубців, щось у кутиках очей підозріло запекло. Було це непристойно і цілком по старосвітськи! Гонила думкою за чимсь, що допомогло б втримати сльози і знайшла. Вони висохли від самої згадки про Рожу!

Хотіла побіжно сконтролювати своє обличчя у дзеркалі, що займало протилежну стіну, але забула про те, як туди поглянула. Молодий чоловік, що сидів за сусіднім столиком, прилип до неї поглядом у дзеркалі. Інші хлопці, що там сиділи, теж поглядали на неї. Зайнялася знову голубцями, але знала, що цей один що кілька хвилин повертає до неї голову.

„Марку! Шия буде боліти!“

„А ця панюся, про яку я говорив тобі, Богдане.“

„Ігоре! Вийде з понад хмар!“

Дивно — думала Христя. З голосника розходилися звуки батькової пісні. — Люди, це немов музика. Одна зрозуміла для всіх, інша для вибраних. Одну слухається залюбки, друга разить слух. А деяка полонить від перших тонів. Втопила погляд у скляний чаю, але побачила там обличчя цього одного, немов воно відбилося в блискучій поверхні малесенького плеса.

Стало чомусь сумно, як хлопці встали. А втім це здається було сумно, що цей один відходив. Минаючи столик, кожен із них поглянув на неї. „Хтось загубив цент!“ — промовив він і схилився до підлоги. Мала близько перед своїми очима його тонку, обпалену сонцем шию і темне, коротко стрижене над карком волосся. Перевела погляд на цент, що несподівано опинився перед нею на столі, а тоді глянула на нього.

„На щастя!“ — сказав він і темні, веселі очі допитливо глянули на неї.

„Дякую“ — відповіла проти своєї волі.

Накрила centa долонею, немов це справді було щастя, яке могло від неї втекти. Ладна була доганяти цього, що здавалося розділював його другим. Кинулася справді відходити, помітивши батькового приятеля, що розговорився з хлопцями на самому порозі. Але Марко відійшов швидше, ніж встигла туди дійти. Замість здійснення якихсь неясних сподівань, опинилася віч-на-віч з д-р Пихуном. Розчаровано, впевняючи його, що дуже спішиться, відповідала на

цілий ряд його питань. Зацікавилася, коли в мові торкнувся хлопців, які тількищо відійшли.

„Переходьте жити до дому Марії Семенівни — говорив д-р Пихун. — Чого вам, справді триматися цього, як кажете, Дому Старців?! Ви бачили цих хлопців, що зі мною говорили? Вони там також мешкають. Це студенти. І ще одні львовяни. Будете, як у себе вдома! Заложуся, що тужите за маминим крилом!

Овіяв її смуток, хоч душа її роздзвеніла саме піснею, назви якої не догадувалась. Мама, тато . . . Дім! Бути нарешті „вдома“! Дім — це опіка, любов, відпруження . . . Дім — це Батьківщина, це Рідний Край! Це така пристрасть у житті, яка завжди пригорне заблуканий пароплав!

Переїзд до дому Марії Семенівни відбувся без зайвих пригод. З тим були пов'язані неокреслені надії, але саме Марка там не знайшла. Він мешкав десь у місті враз із мамою і сестрою. Був тільки Богдан, Славко, Ігор. Мама, розуміється, відразу затривожилася. „Чому так часто міняєш помешкання? — питала в листах. — Не маємо спокою відколи знаємо, що ти залишилася в Нью Йорку. Дуже нас журить твоя самостійність! І взагалі чому так скупко тепер пишеш і ніколи не пришлеш своєї світлини? Розумієш хіба, що ми хочемо знати все, що відноситься до тебе . . .“

Чому вони постійно тільки журяться мною? — питала себе Христя. Справжні пережиття ховалися за заслону особистих почуттів і зібрати думки та написати було щораз важче. — Я вже не малий Христинчик, якого колись Ганя мусіла стерегти, щоб побіг купити собі цукорки в кіоску через дорогу! Невже вони думають, що мені і досі треба такого пастушка?! „До дому Марії Семенівни перетягнув мене Ваш приятель д-р Пихун, тому можете бути спокійні, що я в безпечному місці, — написала після довгих зволікань. І щоб не торкатися нічого особистого, вдалася до опису мешканців. — Цілий цей дім, це такий пароплавик, що вплив на океан. Нехай собі на океані сонце, чи мряка, але на пароплавику йде своє життя! У мене в кімнаті стоїть квітка. Він належить до родини „філодендронів“. Має дрібне листя і мандрує. Мешканці цього дому, це так, як той філодендрон. Коріння цілого квітку в землі, але гони помандрували далеко-далеко від нього. Вони пішли по стіні і по підлозі, заглядають і у вікно. Але всі, навіть найдалі листочки, черпають поживу з землі у глечикі.“

„Перші, великі листочки це п-во Луцики, що мешкають на горі. Вони одержали цю найліпшу поживу з землі, розвинулися як слід, але помандрувати не мають змоги. Їх не манить те, що діється на стіні, чи на підлозі. Кінчики цих листочків вже потрохи жовкнуть . . . Почувши моє прізвище, вона спитала: „Чи не будете ви донею композитора Сумика? Та ж ми дуже добре знаємо ваших батьків! Колись у Львові, ми разом працювали в товариствах!..“ Мушу Тобі, Татку, зрадити, що я напухла з гордошів, впевнившись зайвий раз, що належу до славного роду! Таке саме враження я відчула в ресторані, де грали Твою пісню! У такому ж настрою я пішла

вранці до праці, але там ні Рोजа, ні Еді не мали цього зрозуміння! Я подумала: зле! Наша слава не виходить поза межі нашого пароплавіка! У зв'язку з тим я вирішила навчитися плавати по океані, але так добре, щоб брати участь у змаганнях!

„Тепер повертаючись ще до мого філядендрона. Марія Семенівна і її чоловік Іван Іванович, це ті листочки по середині. Віддалилися вже від землі, але їм цілком не цікаво мандрувати далеко. Вони ще бачать землю і дуже мало цікавить їх стіна, по якій попнялися. В одному вони схожі з п-вом Луциками, тобто з першими листочками. Позмінювали тут назви вулиць, площ, рік! Центральна вулиця Нью Йорку, від якої це місто розділюється на східню і західню частини П'ята Евня, для них це Хрещатик або Академічна. Замість „Таймс Сквер“, кажуть Софійський, або Марійський майдани. Ріка Гадсон перемінилася у Дніпро, на якому не бракує Труханового острова, або Слобідок! — У нас у Львові . . . — чую часто на горі, після чого приходить якийсь спомин. — Пам'ятаю, у нас, у Києві, під час голоду — говорять на долинці. Це були тяжкі пережиття, але в споминах вони повертаються до того залюбки. Вони живуть кожне якимсь іншим минулим, юрмляться чимсь вже недійсним, але вони його мають. Земля в глечикі ще так близько них! . . .“

„Молоді листочки, як Ви певно вже догадуєтесь, це молоді студенти і я. Ми вже далеко-далеко від глечика з землею. Ми її вже не бачимо. Ми черпаємо ще з неї поживу, що проходить до нас не малу дорогу. Нам її замало. Якщо не прибуде нової, наші листочки будуть щораз менші. І одного дня хтось прийде до кімнати з ножичками, відтне кінчики і посадить у новий глечик . . . Ми відчитуємо назви вулиць на перехрестях, у спомини не заглиблюємося, бо їх ще не маємо. Нас так манить все, що довкола нас, що близько і далеко, нам хочеться самим формувати і ці стіни по яких пнемося і це вікно у яке заглядаємо! Така Ваша Христя тепер! Але про Вас вона не забула! . . .“

До листа не попала навіть згадка про одну жакливу неділю, ні про те, що цент „на щастя“ опинився в мішечку з целюлози!

Неділя. Одна Богослужба скінчилася, друга починалась. Одна юрба вийшла на вулицю, друга заповнила наву. Зупинилася поруч порога і повна покори просила Невидимого пробачити їй, що таки шукає очима за ним. Скрізь шукає, не може тому порадити. Що зробить? Закохана здається. Кохання не вона видумала і нема ним чого соромитися. Воно прийшло з людиною на світ. Сумно, як його нема. Але сором те, що замість дякувати за всі ласки, замість просити, щоб батьки поборолі всі труднощі і приїхали сюди, вона водить очима за кожним, хто входить до церкви і чекає на Марка. Вона знає від студентів, що він студіює електрохімію. Страшно цікаво побачити і познайомитися з ним, але він часто до них не заходить!

„Боже, дай мені розум! Саме цього мені треба — думала. — Завжди щось бажаю і роблю таке, від чого потім сама терплю. Чому так? Поможі мені, прошу! . . .“

Від престола священник благословив людей. Промовив.

„Після Богослужби відправиться панахида за спокій душі Еви Штогрин“.

Захолочла. Ноги перемінилися в дві колоди, в руках не стало сили, язик знерухомів. У голові затовклося: що-що?

Жила до-недавна в Домі Старців і не знала, що діється поза його межами. Ніколи не подумала про Еву, хіба що з погляду своєї образи. Жила своїм тяжким, але самолюбним життям і не вмiла викресати навіть дрібки зрозуміння, або вдячності для людини, що в круту годину прийшла їй із допомогою. Це зрозуміла тільки тоді, коли почула цю страшну вістку. Не могла освоїтися з нею, повірити в це. Ева померла? Значить у Діни немає вже мами . . . Там сталося нещастя, а вона, Христя, осуджувала і кинула хвору людину, що від неї зазнала тільки добро! Ніколи не спромоглася навіть подзвонити до Діни, тієї життєрадісної, веселої дівчини, що відчиняла їй двері у нове життя!

Д-р Пихун здивувався, коли сказала йому, що нічого про те не знала. Ева померла нагло, здається, о восьмій годині вечора, саме тоді, коли чоловік сидів над якоюсь працею в своїй бібліотеці, а доня танцювала у нічному клубі. Про це було в „Свободі“ . . .

Коли дорахувалася в думках до точного дня, приголомшила її страшна правда. Це сталося того вечора, як вона відійшла. Сталося після того, як вона подала їй склянку з ліками . . .

Пережите розкрутилося фільмом і не давало їй спокою. Відштовхувала від себе страшну думку, але вона вперто поверталася новим питанням. Чіплялася уявою Марка і знову і знову відтворювала цю хвилину, коли поклав перед нею цент „на щастя“ Але це вистачило тільки на короткий час. Потім поверталася у думках Ева, що лежала на веранді і вона, Христя, як подавала їй склянку з ліками. Питала себе: дала один порошок, чи два? Не дала нічого, чи дала забагато? Зробила мимовільний страшний злочин, чи не вмiла врятувати людини? І що буде, як це викриється? . . .

Сталося чудо. Ева провадила досі якесь важливе для себе, але непомітне для Христі життя. Була колись у її житті, записалася в пам'яті молоденькою дівчиною, як виглядає своїх „симпатій“, як танцює на домашній вечірці, як робить палкі обіцянки допомоги для краю з вікна пульману. Потім зникла на довгий час і ожила знову після приїзду Христі до Америки. Віджила на коротко, на те тільки, щоб зробити добрий вчинок, не знайти зрозуміння для себе самої і знову зникла. Цим разом уже назавжди.

Досі вона існувала в пам'яті, була в думках. Але тепер, коли перестала жити, залізла в Христинину душу, ніби в належне їй помешкання і влаштовувала все на свій лад. Не було куди від неї сховатися, куди втекти. Навіть у сні появлялась. Контролювала всі Христині вчинки, всі наміри. Хочє кинути працю в ресторані і пошукати іншої? И-и, — відзивалася Ева в душі. — Спершу знайди нову, тоді кидай стару працю! Заощадиш собі турбот. Очорнюєш Рожу? Чи

не тобі треба мати більше зрозуміння для неї? Ти доня композитора, Рожа дитина вулиці. Не очорнюй нікого, не перевірювши вперед докладно! Поглянь ліпше, як поводитьься європейка, опинившись тут! . . .

„Ах, залиши мене! — збунтувалася нарешті Христя, ніби справді могла говорити до Еви. Але навіть бунт не поміг. Ева не зникала. Що, на Бога, може з цього вийти? — бився неспокої в її думках. Переглядала газети, зо страхом чекала пошти. Виглядала, але й боялася зустрічі з батьками.. Коротенький лист, що його одержала в тому часі, не міг у нічому улегшити їй. „З огляду на давню татову хворобу легенів, нам остаточно і невідклично відмовлено у приїзді до ЗДА . . .“ — написала мама.

У темряву безпросвітнього настрою, закрився ясний промінь. „Де я вас бачив?“ — питався Марко, коли студенти знайомили їх. Це було в сінях, Христя саме збиралася кинути листа до батьків, але в ту хвилину забула про нього. Навіть Ева, здавалося, сховалася десь у куточок. Христя пересувалася поглядом по його обличчі і намагалася не виявити йому своєї радості.

„Це старий дотеп, Марку! — сміявся Ігор. — Спроможися на щось більше оригінального! Ми тебе і так знайомимо!“

„Ви дали мені centa „на щастя“!“, — промовила. „Рація! Дійсно! Я дав вам centa на щастя! Чи приніс щастя?“ — поцікавився майже поважно, похилуючись трохи над нею.

„Не знаю, — відповіла вдивлена в його очі. — Пробачте, у мене справи, я мушу йти, — хотіла сказати, але раптом вирішила, що нічого в цій хвилині не було настільки важливе, щоб скоротити цю давно-очікувану хвилину знайомства. — Може!“ — додала голосно.

„Ви до міста? — спитав Марко. Хлопці гуртом вийшли з кімнати. У дверях кухні Марія Семенівна всміхалася до них. — На ріг вулиці, — хотіла сказати Христя, але тільки потакує чхнула головою. — Я вас підвезу! — запропонував Марко і спішно пішов відчиняти дверці авта, що стояло недалеко дому. — Прошу!“ — всміхнувся, відчинивши їх.

Христя підійшла до нього з почуттям метелика, що летить до світла. Марко затріснув дверцята за нею, всунувся з другої сторони за керівницю, махнув рукою до хлопців, що з невиразними мінами залишилися на хіднику. „До побачення!“

VII.

— Америка? — міркує Христя над питанням пана Бордо. — Якщо Нью Йорк можна розтягати на цілу Америку, то я знаю їх три — може вона сказати. — Америка, що прийшла до мене з Діною і тією я була захоплена. Потім я пізнала другу, що прийшла до мене з Рожею і тим листом від батьків, що поховав мої надії на їх приїзд сюди і цю я ненавиділа. І нарешті третя, яку я пізнала враз із Марком і ця стала немов моя рідна. — Але це не доходить до нього. Все, що він чує, це тільки: — інший світ, як там. Його треба добре пізнати. Тоді можна любити.

— Дійсно? — рушає бровами адвокат. — Я радий, що ви тут почуваетесь добре. Це напевне, щось цілком інше, як ваша Україна? Чи не так?

Христя задумано закусує губи і навіть забуває про страх, що ніби невидимі кліщі тримає її серце весь час їх розмови. Стає їй ніяково. Досі все було ясно, відтворювалося цілим фільмом від одного його слова. Тепер було так, немов перед її очі засунули завісу. Поринає в минуле, але виловлює тільки кіоск Святої, кусничок хрустальночистої річки в Карпатах, клаптик посипаної жужлем дороги вздовж чийогось паркану, що його минала, йдучи з Богданівки до вулиці Городецької у Львові, тато на концерті. Замрячені образи зникають перед галерією образів у Мюнхені, перед замком баварського короля в Ліндергофі, чудами природи в Альпах, відкритою сценою в Авгсбурзі, де ставлять оперу Кармен! Дитячий, скупий спомин рідних сторін, заслоняє куди виразніша чужина. Але вона не піддається. Думка скаче, немов світло наставленого до сонця дзеркальця і вперто шукає. Досвід із Діною і її нареченим наказує їй не показувати адвокатів нічого в роді хатки над Дністром, чи розкривати перед ним щось із сусідських порохунків. І раптом їй здається, що виловила саме те, що може бути йому зрозуміле.

— Пробачте! — відзивається пан Бордо швидше, ніж вона встигає сказати два слова. На письмовому столі відзивається телефон. Він заглиблюється у фотель, тим разом на його обличчі появляється усмішка, пальці сягають по забуту на попельничці цигару і з насолодою несуть її до уст. Перед ним на столі мала біла коверта. — Знаю, люба, дванадцята година!... Вдячний!... Я візьму салатку з ячок, будинь, морозиво... Як?... Обов'язково молоко!... Не турбуйся!... Так... так... так... Певно...

Пан Бордо розвиває цілий список страв, присмаків, лакоминок, у той час, як Христя підготовляє для нього цілу промову. Плете косу з пісень, з прочитаних повістей і поезій, церковного обряду, світлин і готується заблиснути перед ним красою та культурою свого краю! Байдуже, чи вона там довго була, чи коротко, важне те, що він існував до неї, існує тепер і буде існувати, тож треба вміти сказати щось про нього! Несподівано з допомогою приходять їй татова пісня, ця сентиментальна, розміряна музика, яку колись співали Січові Стрільці. Тепер вона помічає в ній неочікувану вартість. Без великої напруги своєї уяви, вона бачить за Стрільцями ближче собі покоління, хлопців, яких вона знає, що мають ще такі свіжі знаки з ран на своїх тілах! Але як він довше поговорить про ці салатки, то забуде про своє питання! — турбується вона. Прилипає поглядом до малої коверти, яку він поклав перед собою. Чи не могла ця дбайлива людина подзвонити хоч кілька хвилин пізніше?!

— Заложуся, що це прекрасний край! — сповнюють її побоювання, коли адвокат відкладає слухавку і не дає їй нагоди відповісти. Він дивиться на неї з усміхом зрозуміння. — Як це сумно, що ви мусіли покинути його! Вірно, що котрогось дня зможете його відвідати і жити, якщо забажаєте! Знаєте, моя мама походила з Ірландії, а батько з Франції. До кінця свого життя вона вважала, що Ірландія — це найкращий край, а він, що Франція. А я, їх син, тверджу, що нема крашшої країни в світі, як З'єдинені Держави Північної Америки! Хоч я не заперечую

її тієї краси і колись напевно виберусь туди! Але, здається, що де ми ростемо і виховуємось, там для нас найкраще! „Но плейс лайк гом!“ Ми це розуміємо!

Він бере в руки малу коверту і повертається до неї з фотелем.

— Я повинен просити у вас пробачення за те, що доручую вам це так пізно — каже. — Але ви нікому не залишили своєї адреси, потім змінювали помешкання. Крім того моя операція відсунула цілу справу на дальній плян. А я обіцяв пані Еві виконати її волю і це спізнення тяжіло трохи на моїй совісті!

Пальці Христиних рук цулко сплітаються з собою. Вони холонуть на кінчиках. Але її очі не зраджують нічого.

— Евина воля?... — починає і вриває питання.

— Так. Того вечора, як ви відійшли, я заїхав був до них. Як ви певно догадуєтесь, у неї переховувався льос, що рахувався за вами. Отож її останнє бажання було передати вам гроші, якщо б цей льос виграв.

— Ні! — палко скрикує Христя і швидко підводиться. Якщо б була знала в чому справа, не з'явилася б тут цілком! Ах, тільки не те! Рум'янець сорому поволі розходить по її обличчі. Колись, на початку її побуту в Евінім домі, була мова про коні в Ірландії, про якісь льоси, про конкурси, давно забута справа, до якої вона не мала найменшого права! Евина шляхетність напухає, немов тісто у печі, а враз із нею росте, як на дріжджах Христіна невдячність.

— Що ні? — не розуміє її відруху пан Бордо.

— Я не маю найменшого права до цих грошей, це Дінині гроші, це...

— Це дуже малі гроші, — каже адвокат. — Це тільки п'ятдесят долярів. Льос виграв кілька тисяч, але було багато співвласників! Якщо вони вам непотрібні, ви можете зробити з ними, що бажаєте. Але не думаю, що буде все в порядку, якщо знехтуєте її останньою волею!

— Я не хочу нехтувати, я вже доволі натерпілася... — починає Христя. Її власна провина пече тепер ніби сонце на рівнику. Вона дуже близька того, щоб висипати перед ним усе, що в неї на душі, скинути нарешті цей тягар, що скрізь іде з нею!

— Я розумію вас, — він підводиться і поступає крок до неї. — Вам боляче за пані Еву, — каже, бо так розуміє її відрух. — Але вона вже поза межами усякого болю, щаслива, я думаю, і ніщо земське їй не потрібне. А втім, що ви в силі були зробити, щоб не допустити до цього?

— Що я повинна була?... — питається і відповідає собі. — Вибути свого самолюбства, не забути про вдяку за добрий учинок, думати про те, що виконується! Але слова стрягнуть у горлі і вона тільки безрадно розводить руками. — Дякую! — каже лиш. — До побачення! — і швидко повертається до дверей.

— Хвилиночку! — відзивається він. — А гроші? Якщо ви їх не бажаєте, ви мусите сказати куди їх передати!

Біла коверта підсувається щораз ближче до її очей. Вони розширюються все більше й більше. Втекти якнайшвидше, інакше розплачеться тут з со-

рому, з жалю, з досади, що не мала розуму! Пан Бордо терпеливо стоїть напроти неї і чекає на її слово, хоч йому пора уже піти поїсти тієї салатки і напиться молока, виконати те, що приписує його лікар, а допильновує дружина. Але він чекає, ввічливо, з усміхом.

— Інженер Штогрин твердить, — відзивається, в той час, як Христя мовчить, — що вся провина була по стороні Єви. Вона мала якесь незрозуміле упередження до лікарів. У кожного є домашній лікар, але Ева цього не признавала і не хотіла систематично лікуватись. Думала, що для неї досить цих ліків, які давно вже не мали ніякого значення для неї! Фармацевти й лікарі працюють над новими середниками, кожного дня появляється щось нове, щоб продовжити життя, зменшити терпіння, але Ева вірила й чекала, що організм сам має побороти все! Хто її цього навчив? Її чоловік твердить, що з таким самим успіхом, вона могла пити кожного дня дистильовану воду, як заживати ці порошки. Не пошкодить, але й не допоможе.

— Ви думаєте... — починає Христя. Випускає ручку дверей із своїх рук і поступає крок у його бік. Вилонює щось за склом його окулярів, на яких нема відблиску лямпи. — Ви дійсно думаєте, що ці ліки... — каже вона майже шепотом, а в кутиках її уст займається несмілива, надійна усмішка.

III.

Людські обличчя, лінії будинків, авт і дерев, заломлюються в сльозинках, що тремтять на її віях. Разом із тим поволі і ще несміливо та засоромлено висувається радість. Докори совісти топляться немов милиня від зимної води. Ще тріпочеться стривожене серце, але вже з виру скаламучених думок і почуттів, вискакує свідомість: За нею нема ніякої провини!

Дивуються деякі прохожі, минаючи її. Ця дівчина всміхається крізь сльози! Це в неї ликує душа, це вона сміється тепер сама зо свого страху! Адвокат провадив з нею таку ввічливу розмову, а вона завмирала з переляку, думаючи, що прийшла на допит! Не була в його канцелярії навіть години, а видається ніби пересиділа там цілий день. Майже таке саме враження буває в неї, коли виходить із кіна. За три години переживе часом цілу історію чиягось життя!

Коперта з грішми, поміщена в торбинці поруч Маркового centa, у цій хвилині цілком забута. А втім, на гроші є в неї місце. Вони підуть до батьків. Спинувати на них думки ніяк не варто. „Мамо — починає підсвідомо, що власне вже є зарисом листа до батьків. Це повертається до неї звичка, притовчена і обезвладнена переживаннями, що казала їй розповідати їм усі свої пережиття. — У мене було стільки тяжких переживань! А стільки радісних хвилин! Я пізнала життя, я знаю тепер, що в ньому і добро, і зло. Тобі здається, що я про Вас забула, але це не так. Нове життя забрало думки, забирає час, здобуло навіть моє почуття, але любов до Вас, Мої Дорогі, завжди та сама! Чому вона має завмерти? Тому, що я не з вами? Але я належу до Вас!...“

Багато, дуже багато таких і подібних слів та обіцянок може вона виписати тепер на папір, бо такий

настрій її душі. І ще вона шепоче: — Ево, пробач, прости мені... Я таки справді П'явка...

Розігнавшись у минуле, думка пливе туди самочинно. Нікому вже не треба відповідати на питання, непотрібно спинюватись на якомусь одному означеному факті, але думка сама шукає того, що її тішить і болить, за чим тужить, стрибає непорядковано від події до події в той час, як Христя все більше віддалюється від хмародеру з густим рядочком різних вивісок.

Ух! Таки добре, що не знатиме, де це жіноча в'язниця! „Мій Боже! Ева за кілька годин вмерла тоді, а я такі вимоги мала до неї!“ — ще раз повертається до неї те, що сталося. Але болю тепер немає, немає й викидів совісти. Виглядає на те, що колишня „долярова панна“, сповнивши якесь не цілком ясне Христі завдання, задумує нарешті покинути її. Може тепер відчувати радість від такої дрібнички, як відблиск сонця на вікнах хмародерів і зелених їжачків городів на покрівлях, від поспіху юрби і руху авт, навіть на вид залізних зубів, що з силою в'їдаючись у землю, тягнуть залишки погорілого будинку. У малесенькому парничку її мозку, де кільчаться і розвиваються її ідеї та бажання — що часто не витримують холодного подиху зовнішнього світу — ще зранку назрів плян використання вільного від праці дня, що такий рідкий у неї, як кінь на вулицях Нью Йорку. Десь там у куточку її свідомости таки жевріла надія, що нічого злого не станеться їй у тій адвокатській канцелярії! У неї не сміє бути ніодного необдуманого кроку, ніодної невикористаної хвилини, якщо хоче, як оперовий Фігаро, скрізь встигати.

Спершу побіжить до бібліотеки, це і те випише, забере кілька книжок до дому, а тоді вже піде на душевний пир. Темна зала, далеко-далеко у долині обличчя освітлені рожевим відблиском лямп, рухи смичків, а під їх музику, її думки посунуть-понесяться маленьким вагоником у світ мрій, у край заповітних бажань. А ввечорі буде вже з Іваном Івановичем розгортати свої дискусії. Доки не познайомилась із ним, не думала, що астрономія це немов музика. Без телескопів, а тільки з його слів, описів, з рисунків, бачить таємничу, незбагнуту вселенну, а від Ліри, Діви, Близнюків, від усіх тих легенько блимаючих світел, проходить до її серця нова мельодія.

Марія Семенівна, очевидно, добродушно глузує з „папочки“, мовляв, не може бути без „школи“! Того і гляди, а в їх двох кімнатках із кухнею, появиться таблиця і крейда. Потім прибуде катедра і далекозір! Ще добре, як обійдеться без дзвоника! Але де хто бачив людину, щоб усе своє життя вчила та не тужила за студентами?! „Не дозволяйте замучувати себе, Христиночко!“ — радить вона, насправді рада, що її „папочка“ може говорити про те, що його цікавить. Іван Іванович почуває себе немов професор за катедрою, забуваючи, що Христя це його єдина постійна слухачка, бо хлопці — Славко, Ігор, чи Богдан — тільки інколи приеднуються до них. Від тих розмов і обговорення прочитаного, у неї таке враження, немов на всі боки відчиняються двері!

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946

(Title 39, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

OUR LIFE, published monthly, except August, at Philadelphia, Penna., for October, 1957.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher, Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin St. Editor, Lidia Burachynska, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Managing Editor, Cecilia Gardecka, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Business Manager, Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

2. The owner is: Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

President: Mrs. Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Vice-President: Mrs. Stefania Pushkar, 823 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Rec. Secretary: Mrs. Lidia Lemishka, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Fin. Sec'y: Mrs. Antonia Kulchucky, 2231 Fairmount Ave., Phila. 30, Pa. Treasurer: Mrs. Anna Sywulak, 112 Dewey Rd., Melrose Park, Pa.

3. The known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

Helen F. D. Lototsky, President

Sworn to and subscribed before me this 11th day of September, 1957.

Emil Kulchucky, Notary Public

(My commission expires January 6, 1961).

ВІСТІ З ФОНДУ „МАТИ Й ДИТИНА“

У ряді наших звітів приступаємо тепер до останнього за шкільний рік 1955/56 — навчальної станиці у Мюнхені-Людвігсфельді. Станиця — одна з кращих і її патрон 64 Відділ у Нью Йорку може гордитись нею.

Мюнхен-Людвігсфельд

Садок. Управа делегатури ОУЖ оснувала садок у 1951 р. З початком шк. року 1955/56 записалося 34 дітей, а з кінцем було їх 30. Садок є чинний щодня за винятком суботи. Всіх годин зайнять 19 тижнево. Зайняття обіймали казки українських авторів і народні пісні, пристосовані до пори року та прогульки в погідні дні до лісу й над річку. Багато уваги приділено рухливим грам.

За приміщення служила кімната ІМКА, за яку плачено 50 м місячно. Під час зайнять діти діставали доживу. Це було друге снідання, що складалося з булки з маслом і вудженою, солодкого печива і молока. Окрім того діти діставали овочі, бо їх потребу найбільше відчували.

Садок підготовляв спільно зі школою імпрези, в яких садкові діти мали свої точки.

Зайняття провадила садівничка Надія Кравчук.

Школа. Школу засновано у 1953 р. заходами делегатури ОУЖ. З початком шк. року 1955/56 за-

писалось 54 дітей, а при кінці було 52. Дітей поділено на 4 групи — у I і II діти віком 7—10, у III і IV діти віком 9—14 літ. Навчання відбувалось у суботу по полудні.

Пляч навчання обіймав українську мову, історію, географію і спів. Перша група вчилася за букварем Матвійчука, а дальші за читанками Е. Ю. Пеленського. Всі групи вивчали вірші, а старші виконували граматичні і правописні вправи. Історію в менших групах оперто на переказах, у старших прочитувано оповідання „Княжа слава“. Навчання географії обіймало загальні відомості про рідний край. На годинах співу діти вивчали церковні пісні, коляди, народні пісні й національний гимн.

Старші діти охоче позичали книжки й прочитали около 130

книжок, відповідних для свого віку.

Менші групи відбували своє навчання у приміщенні ІМКА, (за заплатаю 6 м місячно), а старша група у приміщенні української гімназії. Під час перерви діти діставали підвечірок, такий самий, як у садку.

Із імпрез навчальна станиця влаштувала свято св. Миколая, ялинку, свято Т. Шевченка і День Матері. Рецензії у пресі були дуже прихильні.

Навчання у школі провадили вчителі К. Тріска і С. Качанюк. Доживу у садку і школі подавала делегатура ОУЖ під проводом голови п-і А. Заяць і секретарки п-і О. Ващенко.

64 Відділ, Нью Йорк

Патронат над навчальною станицею перейняв 64 Відділ у квітні 1955, вплачуючи наперед 20 дол., а потім 40 дол. місячно. Збірку переводять членки Відділу при помочі збіркових лист. Кожна членка зобов'язалась знайти чотирьох жертводавців, що давали б по „квдрові“ місячно. Із цих збірок походять оплати патронату. Окрім того 64 Відділ пожертвував 100 дол. як Різвяний дарунок для навчальної станиці.

64 Відділ започаткував творення стипендій для здібних студенток, уділюючи дві стипендії по 10 дол. Окрім того Відділ пожертвував 50 дол. для Енциклопедії Українознавства у Сарселі.

Референткою суспільної опіки Відділу була в тому шкільному році п-ні Мирослава Вовкодав.

Книжка „Визначні Жінки“ коштує 30¢ у Централі СУА.

23 ВІДДІЛ СУА У ДІТРОЙТІ

запрошує

всіх Сестер-Союзянок і всю українську громаду Дітройту на

СВЯТО 25-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

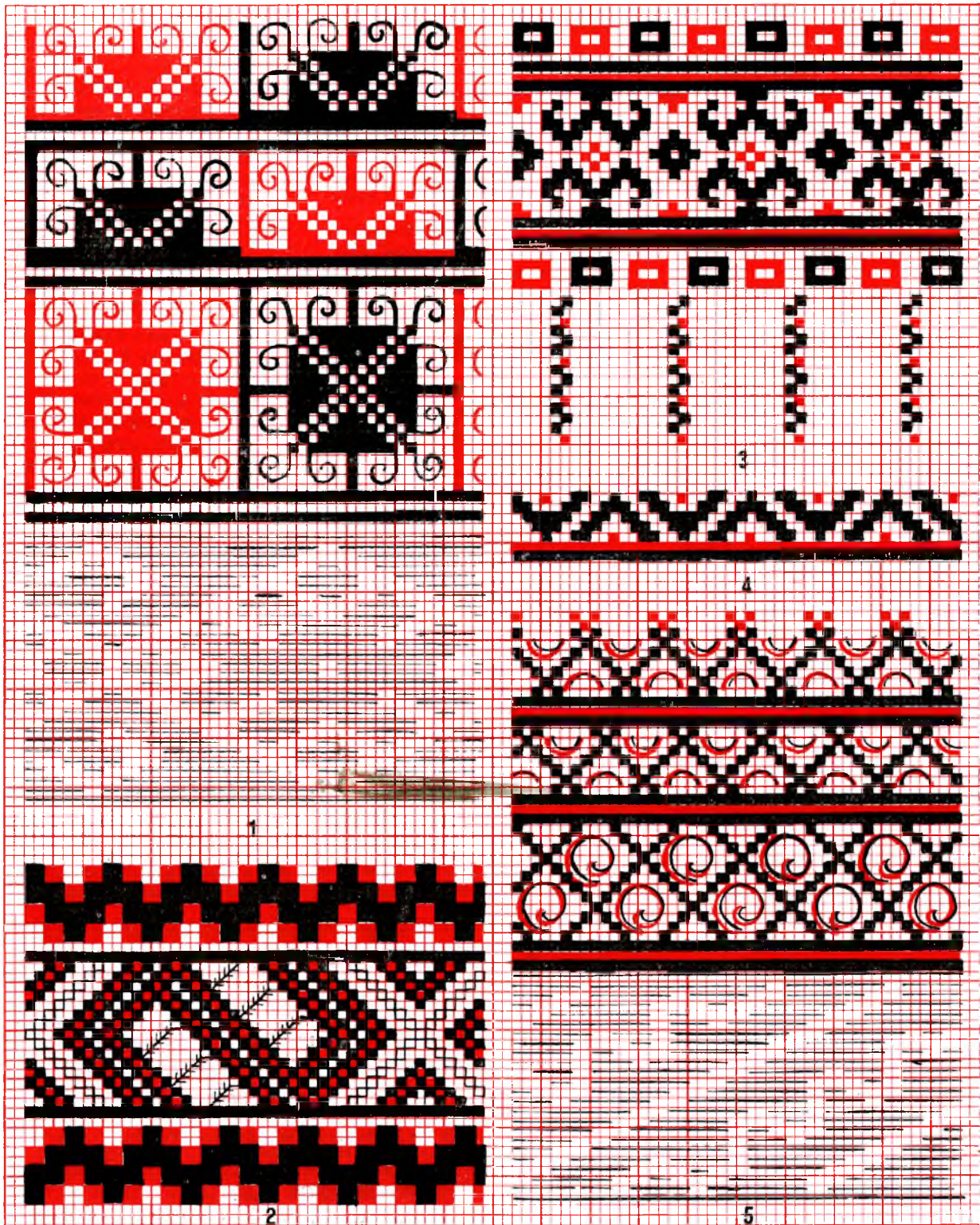
ДНЯ 6. ЖОВТНЯ О ГОД. 2.30

в Українськiм Народнiм Домi.

Багата програма і бенкет. Головна бесiдниця — радна мiста
МАРУСЯ БЕК.

Return to:
"OUR LIFE" Magazine
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

УКРАЇНСЬКІ ВЗОРИ — Ст. ч. 4. — UKRAINIAN DESIGNS

Взори з жіночих сорочок на Східньому Поділлі